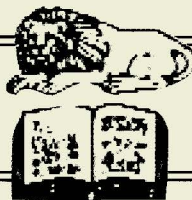

Jeromos füzetek

Bibliatudomány – Bibliaapostolság

65. szám

Szentírásvasárnap, 2006

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Budapest, 2006

Az Eucharisztia és az Ige szentélye (Eger, Szt. J. Továbbk.I.)	címlap
Ajánlás	1
Csendes percek	4
A zsoltárok lelkesége, 3. rész (Schmatovich János)	17
<i>Élő Ige Bibliaiskola, 55. óra (Vágvölgyi Éva)</i>	21
Biblikus folyóiratok szemléje (Székely István)	38
Olvasóink kérdezik (Gyürki László)	47
Innen-onnan (Sz.I.)	50
55 éves a Békés-Dalos Újszövetség (Németh László)	52
Társulatunk életéből	54
Szentírásvasárnapi szertartás	55
Könyvajánlatunk	borító

J e r o m o s f ü z e t e k
az első magyar szentírástudományi folyóirat
– gyakorlati anyaggal hitoktatók számára –
ISSN 0866-2207

Szerkeszti, kiadja és terjeszti:

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

B i b l i a k ö z p o n t

1066 Budapest, Teréz krt. 28. I/6. Fax: 312-24-78

Nyitva: hétfő-csütörtök, 9-17-ig ☎ 332-22-60

**A szerkesztőbizottság tagjai: Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvölgyi Éva**

Grafika: Vágvölgyi Éva

Felelős szerkesztő: Tarjányi Béla

Nyomda: Royal Press Hungary Kft.

Ajánlás

A harmadik évezred elején a Szentírásra úgy tekinthetünk, mint az emberiség nagy tankönyvére. Főleg olyan időkben, mint a mai, a bibliaolvasás nem csak a keresztény közösségeket segítheti hitük és szeretetük növekedésében, hanem képes rá és kellene is, hogy az egész világ számára felkínálja a mindenkit magába fogadó testvériségnek és az emberi bölcsességnek azokat a szavait, amelyekre oly sürgősen szüksége van. Ez nagy kihívás, amellyel a Katolikus Bibliaszövetség szembenéz.

Vincenzo Paglia, Terni-Narni-Amelia püspöke,
a Katolikus Bibliaszövetség elnöke

CSENDES PERCEK

Nem hallod-e, mit mond az Úr? Anol ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük. És ahol ilyen nagyon sok embert köt hozzá a szeretet, hát ott ne lenne jelen az Úr? Hát nincs-e a kezemben a tőle kapott zálog, hát én csak a saját erőmben bízom? Az ő leírt szavait tartom a kezemben: ez az én támaszom, ez ad biztonságot, ez az én csendes kikötőm. Ha az egész föld megremeg is, én az én Uram levelét tartom a kezemben. Olvasom a tartalmát, ez nekem várfalam és biztonságom. Felolvassam nektek is? Így szól: Én veletek vagyok mindennap a világ végéig!

Aranyszájú Szent János

* * * * *

Nagyon kevesen tudják, sőt talán senki sem tudja egészen felfogni, hogy mekkora erő van a Szentírásban.

Nézzétek, kedves testvéreim, milyen csodálatosak és milyen drágák a Szentírás sorai, és mindig szent vágyat ébresztenek. A szentek kifogyhatatlan tápláléka és szent éhsége ez. E kimeríthetetlen bőség nem hagy maga után semmi kívánnivalót, de még inkább értékeőbb gyakori határozottsága.

Méltán, mert egyrészt a Szentírásból szerzi meg az ember az üdvösség ismeretét, másrészt pedig maga a Szentírás mindazokat, akik hisznek, és hitük szerint cselekednek, el is vezeti az örök életre. A Szentírás a múltat változtatás nélkül írja le, a jelent meg jobban megmutatja, mint ahogy azt látni lehet, a jövőt pedig már mintegy megtörténtet mondja el. A Szentírás minden lapjáról az igazság szól, minden lapján az isteni erő tündöklöklik, és minden lapja a jövőt tárja fel az emberi nem előtt.

Szent Gellért
(Elmélkedés A három ifjú himnuszáról)

* * * * *

Nem arra van küldetésünk, hogy magunkat hirdessük, a magánvéleményünket, hanem hogy Krisztus misztériumát terjesszük, akiben megjelenik a valódi humanizmus mértéke. Nem arra küldettünk, hogy sokat beszéljünk, hanem hogy egyetlen szót, az Isten szavát visszhangozzuk, aki testté lett az üdvösségünkre.

XVI. Benedek pápa
(Lateráni bazilika, 2005.V.13.)

* * * * *

Saint -Exupéry azt mondja:

„Jól csak a szívével lát az ember” (Kis herceg)

A Szentírás azt mondja:

„**Boldogok a tisztaszívűek, mert ők látni fogják Istent**” (Mt 5,8)

Én tehát azt mondom:

Jól csak a tiszta szívűek látnak. Ők látják Istent, látják a másik embert.

„**Ti tiszták vagytok**” (Jn 13,10) – mondtad az Utolsó vacsorán a tanítványoknak.

„Ti már tiszták vagytok az ige által, amelyet mondtam nektek. Maradjatok bennem, és én tibennetek” (Jn 15,3-4)

Szóval a Te igéd megtisztítja a szívünket, a Te igéd által megtisztult szívünk fog látni.

A nem tiszta szív nem lát jól, káprázatokat lát. Nagy baj, mert azt hiszi, hogy lát, hogy jól lát. Jól csak a tiszta szívűek látnak.

Vágvölgyi Éva

Carlo Maria Martini bíboros:

A Szentírás az Egyház középpontjában – a lelkipásztorság hajtóereje

*»A Szentírás az Egyház életében« címmel
a Dei Verbum kihirdetésének 40. évfordulója alkalmából
a Katolikus Bibliaszövetség és a Pápai Egységtitkárság által rendezett
kongresszuson (Róma, 2005.szept.14-18.) elhangzott előadás
Fordította: Székely István*

Az előadásom számára javasolt cím összetett, két részből áll: az ige szerepe az Egyházban, és a lelkipásztorság biblikus újraélesztése. Ezek összefüggése kétségtelen, de tudományos módszerekkel nem könnyen követhető.

Ez rögtön világos lesz, ha a címet megfelelő kérdésekkel írjuk körül, mint például: Mi a szerepe az Egyházban Isten szavának? Ez a szerep miért középponti (anélkül, hogy zavarná más vonatkozásoknak, vagy éppen magának Krisztusnak középpontiságát)? Milyen a kapcsolat az igének eme középpontisága és a Szentírásnak az Egyházban elfoglalt helye között? Hogyan kell a Szentírással lelket vinünk a hívők mindennapi életébe, Isten országáért való elkötelezettségükben? Végül pedig: Hogyan függ össze mindez a kinyilatkoztatással, ami a főcíme az ünnepelt 40 éves dokumentumnak?

Érthető, hogy nem térhetek ki e kérdések összes részleteire, főleg amelyekről az előttem szólók már beszéltek. Azért soroltam fel őket mégis, hogy megvilágítsam a téma terjedelmét és összetettségét. A kérdésnek csupán néhány olyan szempontját akarom kiemelni, amelyek gyakorlati kapcsolatban vannak a lelkipásztori szolgálat biblikus újjáélesztésével. Vizsgálatunk alapszövege természetesen a II. Vatikáni Zsinat *Dei Verbum* dogmatikai határozata. Ezt teológiai szempontból Kasper bíboros jellemezte (ld. *JerFuz* 66, 7-11.o.), a negyven év során történt befogadását pedig Mons.Onayekam. Ezért én a következő pontokra térek ki:

1. Egy személyes és a nemrég elhunyt szeretett II.János Pál pápát felidézõ emlékkal szeretném kezdeni.

2. Milyen nyitott kérdések voltak a *Dei Verbum* létrejöttekor?

3. Hogyan viszonyult a Zsinat ezekhez a kérdésekhez?

4. A Zsinat korában hogyan volt jelen a Szentírás az Egyház életében?

5. Miként járult hozzá a *Dei Verbum* a Szentírásnak az Egyházban való jelenlétéhez?

6. Mik voltak a következmények a lelkipásztori gyakorlat biblikus animációjára, különösen a hívõk *lectio divina* gyakorlatára?

1. Személyes emlék és II. János Pál hagyatéka

Örülök, hogy előadásomat az igen szeretett II.János Pál pápára való emlékezéssel kezdhetem. Ez az emlékezés engem személyesen érint, mivel õ utolsó előtti, »Keljete fel, menjünk!« (Alzetevi, andiamo!) című könyvében a püspököt »magvetőnek« és »az ige szolgájának« nevezve így ír:

»A püspök feladata, hogy az ige szolgája legyen. Hiszen tanítóként katedrán ül, azon a széken, amely jelkép abban a templomban, amelyet »katedrálisnak« nevezünk. Ott ül, hogy prédikáljon, hirdesse és magyarázza Isten szavát«. A pápa hozzáfűzi, hogy a püspöknek természetes munkatársai is vannak az igehirdetésben: papok, katekéták, tanárok, teológiai professzorok és egyre nagyobb számban képzett, az evangéliumnak elkötelezett világiak.

Majd tovább folytatja (és itt van, ahol a pápa szavai közvetlenül érintenek engem): »De ezek ellenére senki nem pótolhatja a püspök jelenlétét, aki a katedrán ül, vagy püspöki templomának ambóján áll és személyesen magyarázza Isten szavát azoknak, akiket maga köré gyűjtött. Miként az írnok, aki a mennyek országának tanítványa lett, õ is hasonlít a házigazdához, aki kincseibõl újat és régít vesz elõ. Szívesen említtem itt Carlo Maria Martini bíborost, Milánó nyugalomba vonult érsekét, akinek katekézisei városának székesegyházában mindig nagy tömegeket vonzottak, õ pedig feltárta nekik Isten szavának kincseit. Ez csak egyike annak a számos példának, amelyek

megmutatják, milyen nagy az emberek éhsége Isten szavára. Mily nagyon szükséges kielégíteni ezt az éhséget! Már régóta az a meggyőződésem, hogy ha más emberekben ezt a lelki éhséget ki akarom elégíteni, akkor Mária példját kell követnem azzal, hogy először magam hallgatom és szívemben átélmélek Isten szavát«

Ezt azért idéztem, mert emlékeztet azokra a csodálatos alkalmakra, amelyeket a milánói dómban átélhettem, többek között sokezernyi fiatallal, akik csendben hallgatták Isten szavát. És idéztem II. János Pál emlékének tiszteletére is, aki szíves volt említeni engem ebben a könyvében. Végül az idézéssel be akartam mutatni azt is, hogy nem kis részben az ünnepelt 40 éves *Dei Verbum* gyümölcse és eredménye a számunkra már adott lehetőség igen sok ember Isten szava iránti éhségének bőséggel való kielégítésére.

2. Melyek voltak a Szentírással kapcsolatos nyitott kérdések a Zsinat idején?

A helyzet megvilágításához elég lesz néhány tényre felhívnom a figyelmet. A korabeli tudósítások hamar feltárnak legalább három súlyos problémát a bibliai tanulmányok terén és a Szentírásnak Egyházunkban elfoglalt helyzetében.

(2.1) Az első ilyen a Szentírás és a hagyomány viszonya. Ez főleg Közép- és Észak Európában, a protestánsok és a katolikusok párbeszédében jelentett nehézséget. Arra a kérdésre kellett válaszolni, hogy az Egyház a tanítását (dogmáit) egyedül a Szentírásból meríti, vagy emellett még a Bibliában nem szereplő tartalmú szóbeli hagyományból is.

A Tridenti Zsinat tárgyalta ezt a kérdést, és elvetette azt a meghatározást, hogy a kinyilatkoztatott igazságok »partim in libris scriptis, et partim sine scripto traditionibus« (részint írott könyvekben, részint írás nélküli hagyományokban) található, és helyette kevésbé vitathatóan úgy fogalmazott, hogy »in libris scriptis et sine scripto traditionibus« (írott könyvekben és írás nélküli hagyományokban), tehát nem »partim-partim«, hanem »et-et«.

Ez a kérdés később újra és élesebb formában heves viták tárgya lett katolikus és protestáns tudósok között. Ezért a II. Vatikáni Zsinat

ismét behatóan tárgyalta. Nem feladatom ennek részletes ismertetése, csak a végeredményt fogom vázolni.

(2.2) Másik probléma volt a történeti-kritikai módszer alkalmazása a Szentíráásra és ezzel kapcsolatban a szent könyvek tévedhetetlenségének kérdése. Az 1943. évi »Divino afflante Spiritu« körlevélnek köszönhetően a múltbeli igen merev állásponttal szemben bizonyos haladást jelentett az irodalmi műfajok figyelembevételének elfogadása. A kérdés mégis fennmaradt, és élénk vitákat keltett az 1950-es évek végén. A vita fő célpontja a Pápai Bibliikus Intézet tanító tevékenysége volt, amelyet azzal vádoltak, hogy nem veszi figyelembe a szent könyvek tévedhetetlenségének hagyományos igazságát.

Ez a kérdés nem csak az írásmagyarázatot érintette, hanem a hívők Bibliával való mindennapi kapcsolatát is. Ha a híveket a szent könyveknek egy szinte már fundamentalista értelmezésére kötelezték volna, akkor nem kevesen – főként képzetebbek és felkészültebbek - eltávoztak volna.

(2.3) Igen fontos, ezt a mai témánkat is illető probléma volt a »bibliamozgalom«, amely akkor már több mint 50 év óta ismét a szent szövegekkel való szoros kapcsolatot és a Szentírás - mint az ima és az élet lelki forrása - fokozottabb lelki értelmezését szorgalmazta. Ez kissé elit kezdeményezés is volt, s ezért bizonyos gyanu és bírálat kísérte. Fontos volt hivatalosan elismerni, milyen sok jó származik ebből a mozgalomból, az újonnan fakadt kezdeményezéseket szabályozni kellett, helyet biztosítva számukra az Egyházban, szükség esetén korrigálva őket, gondosan figyelve az elhajlások veszélyeire, amelyek még ma is felmerülnek a Biblia világiak által való ilyen olvasása során.

Ezek voltak tehát a zsinati atyák szeme előtt lebegő, tisztázásra váró fő kérdések. Kezdetben még nem szerepelt, de később az egész konstitúció számára meghatározó alapként jött még hozzájuk a kinyilatkoztatás fogalmának (mibenlétének) kérdése.

3. Hogyan folyt le a Zsinaton ezeknek a kérdéseknek a tisztázása, főleg a harmadiké (a Szentírás szerepéről az Egyház életében)?

Mindezekekről a témákról külön bizottság készített egy előkészítő tervezetet, s ezt a zsinati atyák 1962.nov.14-én kapták meg. A címe volt: »Constitutio de fontibus Revelationis« (Konstitúció a kinyilatkoztatás forrásairól).

Az első ülés viharos volt. Liénart bíboros egyszerűen kijelentette: »Hoc schema mihi non placet«, "Ez a tervezet nem tetszik nekem." Ilyen értelemben gyakorolt kemény bírálatot Frings, Léger, König, Alfrinck, Ritter és Bea bíboros is, míg más küldöttek helyeselték a tervezetet. Nagy fáradozással és ellentétől feszes légkörben, egyesek nagy elkedvetlenedésével nov. 20-án olyan határozat született, hogy folytatják a tervezet megvitatását. Ekkor azonban XXIII. János pápa igen bölcsen úgy döntött, hogy visszavonja a tervezetet, és átdolgozásával új bizottságot bíz meg.

Most egy hosszúra nyúló folyamat kezdődött, számos szövegváltozat követte egymást. Végül az utolsót 1965.szept.22-én elfogadták, de sok változtató és kiegészítő javaslattal, amelyeket meg kellett szövegezni és be kellett illeszteni. Így a szöveget okt.20-án adták át végső állásfoglalásra, és azt novemberben 2344 elfogadó és 6 elutasító szavazattal véglegesítették.

Melyek lettek végül a döntő pontjai annak a szövegnek, amelynek címe »Dogmatikai konstitúció az isteni kinyilatkoztatásról«, vagy »Dei Verbum« a kezdő szavai alapján, amelyeket egy javaslat nyomán az utolsó vitanapon (1965 szeptemberében) iktattak a szövegbe? Én ötöt szeretnék felidézni.

(3.1) Első a »kinyilatkoztatás« meghatározása, amely – amint már említettem - a Zsinat kezdetekor nem szerepelt a problémák között, de a viták és szövegváltozatok során egyre pontosabbá lett, és a végső változat a konstitúció 2. szakaszában olvasható, amely nem igazságokról szól, hanem magának Istennek önközléséről: »Jóságában és bölcsességében az Isten úgy határozott, hogy kinyilatkoztatja önmagát, és tudunkra adja akaratának szent titkát, melynek alapján Jézus Krisztus, a megtestesült Ige által a Szentlélekben az Atyához járul-

nak az emberek, és az isteni természetben részesülnek«(DV 2). A kinyilatkoztatás fényegének ez a tisztázása pozitív hatással van az egész szövegre, és segítette a dokumentum elfogadását.

(3.2) A második fő pont a hagyomány nagyvonalú értelmezése. Az addig szokásoshoz képest a Zsinat a konstitúció meghatározásában a hagyomány széleskörű szemléletét mutatta be a következőkkel: »Így az egyház a maga tanításában, életében és istentiszteletében örök időkre megőrzi és minden nemzedéknek átadja mindazt, ami önnön lényege, és mindazt, amit hisz« (DV 8). Ez kiemeli a hagyomány és a Szentírás egységét is, szemben minden olyan próbálkozással, amely el akarja választani a kettőt: »A szenthagyomány és a szentírás tehát szorosan összefonódik és átjárja egymást. Mert ugyanabból az isteni forrásból fakad mind a kettő, valamiképpen egyesül, és azonos cél felé tart. A szentírás ugyanis Isten szava, mert ez van benne írásba foglalva a Szentlélek sugalmazására« (DV 9).

A következő szakasz leírja a három meghatározó fogalom (hagyomány, Szentírás és Isten szava) kapcsolatát is: »A szenthagyomány és a szentírás Isten szavának az egyházra bízott egyetlen szent letéteménye.« (DV 10).

(3.3) A Szentírás magyarázatát és főként hibamentességét illető viták miatt a tévedésmentességre vonatkozólag a Zsinat végső megfogalmazása széleskörű. Az első javaslat szövegében »in qualibet religiosa vel profana« (bármely vallási vagy világi dologban) szerepelt, a szöveg végső formája viszont azt hangsúlyozza, hogy »a szentírás könyvei biztosan, hűségesen és tévedés nélkül tanítják azt az igazságot, amelyet Isten a mi üdvösségünkre le akart íratni a szent iratokban«(DV 11). Ez lezárta a múlt sok hiábavaló vitáját.

Minket azonban most elsősorban az érdekel, mivel növelte a Zsinat a Szentírásnak az Egyház életében való jelentőségét és központi szerepét. A konstitúció végső megfogalmazása átveszi a bibliamozgalom fő érveit, és minden hívőt buzdít bensőséges kapcsolatra az egész Szentírással. Ezzel a témával állandóan, még a legutolsó ülésén is foglalkozott a Zsinat; átéltek egymást követő átdolgozások, változtatások sorozatát az utolsó percekben is. Ezért igen összetett és nehezen leírható ennek a fejezetnek a története. Csak a lényegre fogok

szorítkozni, és abból indulok ki, milyen volt a Szentírás helyzete a katolikus Egyházban a II.Vatikáni Zsinat idején.

4. Milyen volt a Szentírás jelenléte az Egyházban a II. Vatikáni Zsinat idején?

A helyzetet a 20. század elején néha Paul Claudelnek ezekkel a szavaival írták le: »A Szentírás tisztelete határtalan: ezt főként az mutatja, hogy távol maradunk tőle!« Ha ez a kijelentés kissé túlzottnak látszik is, bizony így jelent meg a katolikusok körében, főként világiaknál egy bizonyos távolságtartás a Szentírás szövegétől (annak tartalmával való számos közvetett érintettség ellenére). Ennek több oka volt, nem utolsósorban az a tény, hogy a 19. századig csak egy kisebbség tudott olvasni és írni. A fő ok mégis valószínűleg az egyházi hatóságok bizonyos bizalmatlansága lehetett a bibliaolvasó világiakkal szemben. Ez a reformáció és más olyan mozgalmak nyomán keletkezett, amelyek a középkor óta létrejöttek és a világiak Szentírással való közvetlen kapcsolatát kívánták, de valójában az olvasáskor elszakadva az Egyháztól. A középkorig nem tudunk semmilyen intézkedésről, amely korlátozta volna a Szentíráshoz való hozzáférést; igaz, hogy a kéziratok horribilis ára is komoly nehézséget jelentett. Kifejezett korlátozásokról csak egyes tartományi zsinatok intézkedéseiből tudunk. Ilyen volt pl. az 1229. évi Toulousei Zsinaté az albiak eretnoksége ellen és az 1408. évi Oxfordi Zsinaté Wiclif mozgalma nyomán. További tilalmak voltak még Angliában, Franciaországban és másutt. IV.Pál pápa (1559-ben) és IV.Pius pápa (1564-ben) az általuk kiadott indexet azzal toldották meg, hogy csak külön engedéllyel lehet nemzeti nyelven Bibliát nyomtatni és ilyent birtokolni. Ez sok laikusnak nagy akadályt jelentett abban, hogy a Bibliához teljes terjedelmében és nemzeti nyelvükön közeledjenek. Hosszú ideig csak latin Vulgátát nyomtattak. Így Itáliában - a Tridenti Zsinat előtti, első olasznyelvű, 1471-től kapható ún. Malermi-Biblia után - 1700-ig kellett várni, Antonio Martini fordításáig, hogy legyen katolikusok számára olaszra fordított Szentírás. 1757-től engedélyezték általánosan a Vulgátából fordított anyanyelvű Bibliákat (illetékes jóváhagyással és jegyzetekkel). Természete-

sen Antonio Martini is a latin Vulgatából fordított. Az első eredeti nyelvekből népnyelvre fordított katolikus Bibliák Itáliában csak a 20. század első felében jelentek meg.

Ugyanakkor a Biblia-mozgalom elősegítette a közvetlen kapcsolódást és az összes hívek »imádságos« közellétét a Szentírás teljes szövegéhez, mégpedig a nép nyelvén, az eredeti nyelvekből fordítva. Legérettebb formájában azt kívánta, hogy az olvasás az Egyház hagyományán belül történjék, és ezt ugyanúgy határozták meg, ahogy mi most a *Dei Verbum* -ban olvashatjuk: mindaz, amit az Egyház a maga életében, istentiszteletében, imáiban és tanításában továbbad. A mozgalom nem akart csupán kisszámú elit mozgalma lenni. Ezért nem kevés ellenállást és meg-nem értést kellett elszenvednie, ami még ma sem szűnt meg egészen.

5. Mit tett a Zsinat azért, hogy a Szentírás megfelelő helyet kapjon az Egyházban?

Evvel a témával a Zsinat főként a *Dei Verbum* VI.fejezetében foglalkozott, amelynek címe: »A Szentírás az Egyház életében«. Ez mindjárt az elején kimond egy alapvető elvet: »A szentírásnak kell tehát táplálnia és irányítania az egész egyházi igehirdetést, mint magát a keresztény vallást is« (*DV 21*). Ezt a megállapítást követi az elv alkalmazása a modernnyelvi fordításokra, majd a szent szövegek egzegéták által való beható tanulmányozására, valamint utalás a Szentírás kiemelkedő teológiai jelentőségére; végül a Zsinat minden hívőnek ajánlja a Biblia olvasását. Ezt az utóbbit közvetlenül megelőzi az ajánlás valamennyi klerikusnak, elsősorban a papoknak, továbbá diákonusoknak és katekétáknak (*DV 25*). Utána azt olvassuk: »Ugyanilyen nyomatékosan buzdítja és sürgeti a szent zsinat az összes keresztény híveket, főleg a szerzeteseket, hogy a szentírás gyakori olvasásával tanulják meg »Jézus Krisztusnak fönséges ismeretét«« (Fil 3,8)«. Ez a minden hívőt sürgető intelem egyezett a Biblia-mozgalom alapvető szándékával és sok zsinati atya kívánságával. Végül még betoldották Szent Jeromos kifejező mondatát: »A szentírás nemismerése Krisztus nemismerése.« Ezért hív a Zsinat minden hívőt, hogy »szívesen folyamodjanak magához a szent szö-

veghez...« Ez magában foglalja a »lelki olvasás« módszerét is (amit ma inkább »lectio divina«-nak neveznek, amelyre még kitérünk majd). A befejező intelem arra figyelmeztet, hogy »a szentírás olvasását imádságnak kell kísérnie, így lesz belőle beszélgetés Isten és ember között, mert (itt Szent Ambrus szavait idézve) amikor imádkozunk, őhozzá beszélünk, és amikor az isteni kinyilatkoztatásokat olvassuk, őt hallgatjuk.«

Itt tehát olyan olvasásról van szó, amelyet »lelki«-nek nevezhetnénk, vagyis olyanak, amelyre a Szentlélek vigyáz, hogy »minden Istentől sugalmazott írás hasznos (legyen) a tanításra, az intésre, a feddésre, az igazságban való oktatásra« (2 Tim 3,16). Ez az olvasás az igazság Lelkének vezetésével történik, aki elvezet »a teljes igazságra« (Jn 16,15), és aki »mindent kikutat, még az Isten mélységeit is« (1 Kor 2,10). Más szóval ez magában az Egyházban való olvasás, a nagy egyházi hagyomány iránt elkötelezetten, összhangban minden hitigazsággal és közösségben az Egyház előjáróival.

6. Milyenek voltak a következmények a lelkipásztori gyakorlat biblikus felélesztésében, főként a hívők »lectio diviná« -ja terítetében?

22 évig Milánó püspökeként alkalmam volt átélni az ilyen, Szentírás által sugalmazott imának konkrét gyümölcseit - mégpedig fiataloknál, de sok felnőtt esetében is, akik ebben a Bibliához közeli kapcsolatban felfedezték annak lehetőségét, hogy életüket Isten akaratára alakítsák, a modern nagyvárosban és szekularizált (teljesen evilági) környezetben is.

Sok elkötelezett hívő és sok pap a Szentírás imádságos olvasásában lehetőséget talált élete igazi egységének biztosítására, gyakran sokféle szaggatott és ezeryi követelmény által szorongatott mindennapjaiban, amikor életbevágó szükség volt szilárd eligazító pontra. Isten terve, amellyel a Bibliában találkozunk, és amelynek Jézus Krisztus a középpontja, lehetővé teszi, hogy saját életünknek valódi egységet adjunk Isten üdvözítő terve jegyében.

A Bibliával való bensőséges kapcsolat abban is segít, hogy megbirkózzunk korunknak egyik legnagyobb kihívásával, a másokkal -

akár etnikailag, akár kultúrában idegenekkel – való együttéléssel, anélkül, hogy egymást elpusztítsuk vagy semmibe vegyük, sőt hogy inkább kölcsönös tisztelettel és támogatással keressük a valóban hiteles emberi életet.

Ez vonatkozik minden ökumenikus közeledésre és a nagy vallások közti találkozásokra is. A találkozásnak soha nem szabad összetűzésre vagy elhatárolódásra vezetnie, hanem sokkal inkább arra kell serkentenie a valóban vallásos férfiakat és nőket, hogy megértsék mások értékeit és közvetítsék feléjük saját kincseik értékét, amelyek mindenkit arra hívnak, hogy Isten előtt és az Ő hívására teljesebb igazságra és nagyobb átláthatóságra jusson.

Ha ennek a tapasztalatnak gyökereit keresem, akkor lényegében arra jutok, hogy az Ige előtt megismerjük saját magunkat; az előtt az Ige előtt, »aki által minden lett« (Jn 1,3), az Ige előtt, akiben »újja születtünk nem romlandó, hanem romolhatatlan magból: Isten élő és örökké megmaradó Igéjéből« (1 Pét 1,23), megismerjük magunkat saját közös eredetünkben, méltóságunkban és alapvető testvériségünkben, túllépve minden későbbi szétváláson.

Magától értetődő, hogy a lelkipásztori szolgálat bibliai újjáélesztésének igen sok konkrét formája van. Mindig arra kell törekedni, hogy a papok és a hívek kreatív erőinek helyet adjunk. Számos tapasztalatot említhetek, pl. az esti meditációs heteket a székesegyházban vagy a plébániákon egy bibliai személyről, vagy a Biblia egyik könyvéről; a rádiós vagy televíziós katekéziseket, amelyek útján az egyházmegye területén több százezer személyt el tudtam érni. Bizonyos esetekben a hitet kereső emberek számára szervezett ún. »nemhívók tanszéke« is felhasznált egy-egy szentírási szöveget.

Itt azonban főleg a szorosan vett *lectio divina* tapasztalatairól szeretnék szólni, amely alapját képezi az egész újjáéledésnek. A Zsinat minden hívőnek ilyen »lectio divina«-t ajánl. Nyilvánvaló, hogy itt lelki és elmélkedési tapasztalatról van szó, szigorú értelemben nem egzegétikairól. A szöveggel szembesülve az olvasók egyszerű felvilágosítást kapnak; ez a szöveg alapvető jelentését és a maradandó üzenetet tartalmazza, amely az olvasóban kihívást és kérdéseket ébreszt, s ezek szolgálnak az ima alapjául. Mert a Bibliát nem csak saját tartalma és kijelentései fényében kell látnunk, mint egy szöve-

get, amely valakivel közöl valamit, hanem egyúttal mint Valakit, aki az olvasóhoz beszél, és abban elindítja a hit, a remény, a megbánás, a kérés, az önátadás...párbeszédét. Leginkább ez volt a hagyományos »lectio divina« a keresztény kor első évezredében, ahogyan az fennmaradt az egyházatyák homiliáiban. (Itt például Szent Ambrus milánói és Szent Ágoston hippói bibliamagyarázataira gondolok.) Ez az olvasás az Ige Szerzőjével való találkozáshoz vezet, olyan olvasás, amely képes alakítani és irányítani egy ember életét.

Saját magam mindig arra törekedtem, hogy a Bibliának ezt az olvasását a legegyszerűbb hívőkhöz is közel hozzam anélkül, hogy a módszerrel túlzott nehézséget okoznék. Nem véletlenül vezettem be a milánói székesegyházban az ige iskoláit, amelyek a fiatalok ezreit tanították a szent szöveg egyszerű és imádságos megközelítésére. Mert bár a gyakorlatban sok formája létezik a »lectio«-nak, személyesen mégis meg vagyok győződve arról, hogy az embereknek elsősorban egy egyszerű és könnyen elsajátítható módszert kell tanítanunk, amelyet én a következő három lépésről neveznék el: olvasás, elmélkedés, imádság.

»Olvasáson« értem egy adott (legjobb esetben a napi liturgiából való) szakasznak többszöri figyelmes elolvasását, felfedezve annak szerkezetét (tagolását), kulcsszavait, a személyeket, cselekvéseket és azok minőségét – és mindezek szerepét az illető bibliai könyvben, valamint kapcsolatát az egész Szentírással és a mi saját korunkkal (hiszen »ma« olvassuk a szöveget!). Ezt az utóbbi vonatkozást gyakran elhanyagolják, úgy gondolkodva, hogy ezt a szöveget már ismerjük, talán már sokszor olvastuk vagy hallottuk. Mégis mindig úgy kell olvasnunk, mint ha ezt először tennénk, és már egy rövid elemzés is eddig rejtett szempontokat és kapcsolatokat fog feltárni. Lényegében arra a kérdésre kapunk feleletet: mit mond ez a szöveg?

»Elméledésen« értem a szöveg kijelentéseinek (üzenetének), az általa közvetített időtálló értékeknek, a benne felismerhető isteni cselekvés fő irányainak átgondolását. Itt az a kérdés tisztázódik: mit mond nekünk ez a szöveg? Milyen üzenetet és értékeket közvetít?

»Imádságon« (kontempláción) értem a »lectio divina« legszemélyesebb szakaszát, amelyben párbeszédet kezdek Ővele, aki ebben a szövegben és az egész Szentírásban hozzám szól.

Úgy gondolom, ebből a leírásból világosan kiderül, hogy a bibliaolvasásnak ez a gyakorlata mindnyájunkat ahhoz az Igéhez vezet, akiben ismét megtaláljuk egységünket, és aki megrendíti szívünket, miként azét a két tanítványét, akik Emmauszba tartva útközben Jézus szavait hallgatták: »Hát nem lángolt a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, és feltárta előttünk az Írásokat?« (Lk 24,32).

Ettől a belső tüztől, amelyet az Ige lángrollobbant bennünk, várom én az Egyház megújulását, túl azon a mértéken, amit viták és tárgyalások létre tudnak hozni. Ezért azt kívánjuk magunknak, hogy a II.Vatikáni Zsinatnak a *Dei Verbum* -ban lelkipásztori módszerre tett javaslata terjedjen el valamennyi keresztény közösségben és az összes hívők körében: legyen ez a módszer - az Írásból kiindulva elmélkedni és imádkozni - minden keresztény férfi és nő mindennapi gyakorlatává, azért is, mivel ez hatásos ellenszere társadalmunk gyakorlati ateizmusának, főleg itt nyugaton, és kovásza a nagy keleti vallásokkal való közösségnek is. Az Egyháznak a *lectio divina* -hoz való ragaszkodása folytatódik a II.Vatikáni Zsinat után is, mert a *Dei Verbum*ot különböző fontos hivatalos dokumentumok követték, amelyek a konstitúció egyes megállapításait kiemelték vagy elmélyítették. Hadd említsek közülük néhányat: ilyen a szentírásmagyarázat tekintetében (v.ö. konstitúció, III.fejezet) a Pápai Biblikus Bizottságnak a »Szentírásmagyarázat az Egyházban« című dokumentuma 1993-ból; ugyanaz a bizottság dokumentumot adott ki az Ószövetség és az Újszövetség viszonyáról is (v.ö. konstitúció, III. és IV. fejezet): »A zsidó nép és szent Írásai a keresztény Bibliában«, 2001.

Számos alkalommal nyilvánult meg az igyekezet, hogy a Szentírás az őt megillető helyet töltse be az Egyház életében. Ezen a téren egyre gyakoribbak a »lectio divina«-ra vonatkozó buzdítások. A Pápai Biblikus Bizottság 1993. évi utasítása a *lectio*-t imaként jellemezte, amely a Bibliának Szentlélek segítségével való olvasásából jön létre. A harmadik évezredre felkészítő *Novo Millennio Ineunte* dokumentumban a pápa hangsúlyozza annak szükségességét, »hogy az ige hallgatása élő találkozássá legyen a *lectio divina* ősi és mindmáig érvényes gyakorlatában, melynek segítségével megtalálhatjuk a bibliai szövegben azt az eleven szót, amely cselekvésre szólít, irányt jelöl és életet alakít«. Ide sorolhatjuk még a Megszentelt élet kongre-

gációjának dokumentumát (olasz címe : Ripartire da Cristo. - Un rinnovato impegno della vita consacrata nel terzo millennio. 2002. jún.14.) és más kongregációk, valamint egyes országok püspöki konferenciáinak (pl. az itáliai C.E.I.) nyilatkozatait ill. dokumentumait. Ebből azt is látjuk, hogy a *Dei Verbum* által az Egyház földjébe vetett mag miként hozott és hogy hoz gyümölcsöt hivatali szinten is.

Végül utalnom kell még azokra a területekre, ahol teológusok és egezegéták munkája révén elmélyültebb megértésre jutottunk. Itt csupán egy témát említek: a kinyilatkoztatásnak mint isteni közlésnek és a Szentírásnak egymáshoz való viszonyát. Egy nemrég megjelent tanulmányban egy teológus ezt írja: »Egy bizonyos elvontság benyomása, amely ma a *Dei Verbum* egészében való szemléletéből kialakul ... abból ered, hogy a VI.fejezet (»A Szentírás az Egyház életében«) nem szerkeszti egybe a konstitúciót minden részletében, és ez még a kinyilatkoztatás fogalmára is vonatkozik. Ennek ellenére éppen ebben a fejezetben teljesül a lekipásztori elv, amit XXIII. János programként tűzött ki. Itt találkozunk a zsinati befogadás egyik fő problémájával, hogy t.i. ezt az elvet nem tudták következetesen érvényre juttatni az összes dokumentumon, és hogy – a késői nyilvánosságra hozás miatt – néhány alapvető és erősen vitatott dokumentum, mint pl. a *Dei Verbum*, nem lehetett hatással a már korábban elfogadott egyháztani dokumentumokra«. (Christof Theobald: *Il Regno*, 2004., 790. old.)

Ennek értelmében nyílnak meg ma, negyven évvel a *Dei Verbum* után, új kutatási területek. A cél az ebben a zsinati szövegben kezdeményezett témák következetesebb feldolgozása, és legfőképpen lekipásztori kezelése, ami valóban biztosítja a Szentírás elsőségét a hívők mindennapi életében, a plébániákon és a közösségekben. A konstitúció jövője tehát a mi kezünkben van, de mindenekelőtt annak a Léleknek kezében, aki a zsinati atyákat a nehéz és kényes terepen vezette, aki ma és holnap bennünket mindnyájunkat vezetni fog, hogy az igéből táplálkozzunk és így életünket ahhoz igazítsuk.

Schmatovich János

A zsoltárok lelkiisége (3)

Ragaszkodás a joghoz és az igazságossághoz („átokzsoltárok”)

Az előző fejtegetések során a Zsoltáros könyv megigézően lelkesítő oldalairól beszéltünk. Ugyanakkor nem vitás: a Zsoltárkönyv idegesítő, zavaró, bántó sorokat is tartalmaz. Érzelmi felindultsága és konkrét előadásmódja nem kevés zsoltárban eltúlzott képekhez és Isten utáni kiáltáshoz vezet, akinek erőszakkal közbe kellene avatkoznia és a gonoszság tevékenységének végképp véget kellene vetnie – még akár az ellenség megsemmisítése révén is. A zsoltárok tehát mégiscsak annyira erőszakkal vannak átitatva, hogy a világot még erőszakosabbá teszik, mert egy erőszakos Istenre támaszkodnak? Vajon nem létezik egész sorozat a zsoltárokból, melynek „etikai nővéje” ellentétben van a bibliai Isten-hagyomány eszményképével? Például: a jámbor izraelitákon elkövetett jogtalanság megtorlását kéri a Zsolt 79,10 verse: „szemük előtt legyen nyilvánvaló bosszúd a pogányokon, szolgálid véérért, amit kiontottak.” A „hatalmaskodókkal” szemben, akiknek szívében „gonoszság” rejtőzik, így kiált a zsoltáros bosszúért Isten felé: „Istenem, zúzd össze szájukban fogukat... múltjanak el, ahogy elmúlik a csiga...” A Zsoltárkönyv költői szempontból egyik legszebb éneke a 137. zsoltár: „*Babilon folyói mentén ültünk és sirtunk...*”. Az imádkozó visszatekint a babiloni számkivetésre, felidézi hűségét a szent városhoz, Jeruzsálemhez és a végén a következő szavakban tör ki: „Bábel leánya, te pusztító – áldott, aki megfizeti neked, ami gonoszságot velünk tettél. Áldott, aki megragadja gyermekeidet és szétzúzza őket a sziklán”. Ezek félelmetes szavak.

Vajon nem kellene mindenekelőtt az ószövetségi és az újszövetségi béketeológia nevében óvást emelni, amikor a zsoltárok a „bosszú”, illetve a „megtorlás” után kiáltanak? Nem kellene legalább az „erőszaktól lihegő” részeket az egyes zsoltárokból törölni, hogy azokat valóban imádkozhassuk? Ez a probléma bizonyára összetett és fontos. És itt már nem járhatjuk többé az allegorizálás útját, amit pl.

a keresztény hagyomány évszázadokon át az értelmezés módszerül választott, amennyiben a megfelelő szövegrészletekben felhívást látott „a sátáni hatalmak és erők” feletti ítéletre, ezért nem voltak olyan fenntartásaik, mint amilyenekkel mi ma rendelkezünk. Mi ismerjük a nyelv és a képek veszélyeit. De ebből a szempontból az „erőszakkal telített” zsoltárok egyáltalán nem különleges eset. A János Jelenéseinek könyve is rendelkezik számos erőszakos képpel. És Jézus szava „az örök pokoli tűzről”, ahová már akkor odakerül az ember, mikor embertársának azt mondja: „bolond”, ugyan kevésbé cseng keményen, de meglehetősen erőszakoskodóan. A problémát itt részleteiben nem vitathatjuk meg. De a zsoltárok tekintetében *két megjegyzés* elengedhetetlen. Egyrészt: azok a zsoltárok, amelyek az erőszak és ítélet Istene után kiáltanak, az emberek segélykiáltásai a legnagyobb szükségben. Ez nem a hatalmaskodás hangja, hanem az emberi tehetetlenségé. És másrészt: ezek a zsoltárok a költészet termékei, amely olyan képeket alkalmaz, amelyeket mi részben a mélypszichológiából ismerünk mint a félelem és a traumás megbetegzés képeit. Az ilyen sebektől legtöbbször csak akkor van gyógyulás, ha azokat tudatosítjuk és kibeszéljük. Ilyen terápiás, gyógykezelő ereje van a zsoltárok némely irritáló szakaszának. Ezzel a két megjegyzéssel nem oldottuk meg a problémát, de legalább felismerhetővé vált, hogy vannak szituációk, amelyekben éppen az ilyen zsoltárok az autentikus imádság – , mert hiszen ezek *mindent* Isten kezébe helyeznek.

Ezek az „erőszakot hirdető” zsoltárok abból a tapasztalati élményből indulnak ki, amely meg van győződve arról, hogy JHWH, az élet és az igazságosság Istene, a népével való szövetségi együvé-válásban arra kötelezte magát, hogy az életet megvédi és „bosszút áll”. Amikor Isten a rabszolgasorban sínylődő népét kihozta Egyiptomból, a „szolgaság házából”, megmutatta, hogy ő a szabadság és az emberi jogok szavatolója, miként különösen a Tízparancsolat ezt összefoglalja, és miként a próféták következetesen meghirdetik. – Az Exodus Isteneként ő az, aki a jogrend Istene, aki elsősorban a gyengék, meggörnyedtek és szegények jogát érvényesíti, és megvédi őket a jogtiprókkal és az erőszakot elkövetőkkel szemben. Kiáltás az Isten „erejének” hathatos kinyilvánítása után és Isten „erőszakos” beavat-

kozásának hirdetése tehát arra céloz, hogy a semmibe vett jogrend álljon helyre. A társadalmi/állami hasonnemű intézkedés a törvényes jogi tekintély beavatkozása, mely jogi szabályok alapján hozza meg döntését és a törvényes „büntető intézkedés” által a közjót védi, sőt elő akarja azt mozdítani. Tehát nem egy irracionális „bosszúállásról” vagy gyűlölettől fűtött „megtorlásról” van szó, hanem a mindenki számára kívánatos jogrend elismerésének keresztülviteléről. A jog és az igazságosság megszilárdításáról van szó.

Az isteni-ítélet és Isten büntető beavatkozása utáni kiáltás összhangjának háttérében egy dinamikus világkép áll, mely a teremtést és a nemzetek életét „úgy gondolja el”, mint ami állandóan ideoda mozog a káosz és a kozmosz között. A káosz (zűrzavar) és a kozmosz (a rendezett világ) a bibliai gondolkodásban ugyan nem egyenértékű realitások egy dualisztikus szemléletmód alapján, mindazonáltal a káoszt, a rendezetlen ősállapotot hatalmas erőnek gondolták el a régiek, amelyből kiindulva jött létre „a teremtés”, azaz dolgok elrendezése a káosz erőinek visszaszorításával (vö. Ter 1,2), de a káoszba való visszaesés lehetősége a teremtést továbbra is fenyegetően körülveszi (Zsolt 93,2: „Fönségbe öltözött az Úr, szilárd alapot vetettél a földkerekségnek, nehogy meginogjon”). A káoszt naponta győzi le a Teremtő-Isten, sőt mi több, produktív módon kozmoszá, rendezett világmindenséggé formálja át. Ez a dinamikus világszemlélet tehát egyfelől teljesen „realisztikus” világfelfogás; másfelől a „személyes” Teremtő-Isten koncepciójával arra indít, hogy erre a káosz-kozmosz-küzdelemre fellebbezően (pl. a zsoltárok révén) hatást gyakoroljunk.

Ezekben a zsoltárokbán megmutatkozik a szenvedélyes ragaszkodás egy olyan Istenhen, aki esetében tulajdonképpen minden ez ellen szól. Ezek sem nem „átok-zsoltárok”, sem nem a „bosszú zsoltárai”, miként sokszor nevezik őket. Inkább „hitbuzgalmi zsoltároknak” és az „igazságosság zsoltárainak” nevezhetnék azokat, mert szenvedélyesen megidézük az igazságosság Istenét, hogy isteni „szerepének” végre feleljen meg. Így ezek a zsoltárok, szakteológiai kifejezéssel élve, a megvalósult teodicea: megadják Istennek az intézkedés jogát, amennyiben neki adják át a végső szót. (Teodicea az a szemléletmód, mely Isten jóságát a szenvedések közepette is felfedezi a világban.)

Ezek a zsoltárok Istennek nem csupán a baj miatt való panaszzkodást adják át, hanem az ítéletet is a szenvedések, bajok okozói felett. Mindent az Ő tetszésére bíznak – még a gyűlölet érzéseit és az agressziót is.

Ezek a bosszúért kiáltó zsoltárok nem az emberek túlfűtött hangulatából származnak, akiből minden érzékenységet és érzelmet kiűztek. Ellenkezőleg: az ilyen zsoltárok komolyra veszik a bibliai alapvető meggyőződést, hogy az imában mindent, csakugyan mindent ki szabad mondani – ha az ember csak Istennek mondja el.

Összegezzük röviden a mondottakat! A zsoltárokkal együtt imádkozni azt jelenti: az életet az Isten elé vinni. Az egész életet, érzelmeivel és agresszióival, boldogságával, örömeivel és jólétével éppúgy, mint a szenvedésével és bajaival és kétségeivel együtt. Az ilyen ima felszabadíthat, és elvezet az Istenbe vetett bizalom kiépítéséig. Az Isten-dicsőítés azután tágítja a tekintetet, kihozza az embert a maga egyéni kis világába való bezárkozottságából, és képessé teszi, hogy önmagán túllépve Istenre és tevékenységére tekintsen. Az ember, aki panaszában kimondja szenvedését, megszabadítja magát bajának túlságosan erős nyomásától; és ha emellett a megtorlás utáni kiáltásában valami az ember szívének sötét lehetőségeiből is napvilágra jön, akkor ezek a szavak mégiscsak Istenhez intézett szavak, és nála elfogadásra találnak.

Továbbra is kérjük kedves Olvasóinkat, Tagtársainkat, valamint a bibliaapostolképző szemináriumok résztvevőit, írják le és küldjék el szerkesztőségünknek a

Szentírással kapcsolatos élményeiket, tapasztalataikat,

amelyeket egyéni vagy közösségi szentírásolvasás ill. bibliaórán való részvétel (bibliaóra-vezetés) során szereztek! A szerkesztők érdeklődve várják beszámolóikat:

Székely István, Tarjányi Béla,
Thorday Attila, Vágvolgyi Éva

É l ő I g e

BIBLIAISKOLA

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat

Jákob harca az ismeretlennel

A Jákob-történet döntő Isten-tapasztalata (Ter 32,23-33)

A.) Alap gondolat

Jákobnak a Jabboknál lefolytatott küzdelméről szóló történet a Genézis egyik legeredetibb elbeszélése, a Jákob – Ézsau ciklus középső epizódja :

32,1-22 Jákob követeket és ajándékokat küld Ézsauinak

32,23-33 Jákob harca az Úrral

33 Jákob kibékül Ézsauval

A történet több átdolgozáson ment keresztül, mind a "jahvista" (J), mind "jehovista" (JE), mind az "elohista" (E) szerzők kezényomát felfedezhetjük benne.

A történetbe az etiológiák valószínűtlen sokasága van belezsúfolva.

Az éjszakai harc az Úrral fordulópontot jelent Jákob életében. Isten éjszakai támadása által Jákob számára nyilvánvalóvá kell válnia annak, hogy Isten nem mond mindenre igent és áment, még választottai esetében sem. A saját „nagy tettei” által Jákob valójában öszszekuszálta saját életét. Ha Isten mégis megmenti őt (vö. 31. v.), akkor csakis az ő nagy kegyelméből. Ez a kegyelem ad neki a kevésbé dicső természetes név helyett egy új, kitüntető nevet, az Izraelt, amit szövegünk Istennel küzdőnek értelmez: „mert Istennel (El) és

emberrel küzdöttél (szarítá) és győztes maradtál (29b). A Jiszrael szót alakjának megfelelően másképp kéne fordítani: Isten küzd v. küzdjön Isten, de a Szentírás nem ad tudományos etimológiát, hanem vallási értelmezést.

Amikor a titokzatos ellenfél az átnevezés által érdeklődővé vált Jákobnak nem hajlandó megmondani a nevét (30. v.), Jákobból eltűnik az utolsó kétely is, hogy kivel volt dolga, ki fenyegette a létét. Ennek alapján formálja meg találkozásuk helyének nevét: Peniel = Isten arca (színe). Az a hely, amelyhez a továbbiakban mély rémület kapcsolódik, végül is üdvhordozóvá vált, az Istennel való találkozás helyévé, amely léte legeslegmélyén érintette. Erre is utalva mondja ki Istennek köszönetét azért, hogy őt életben hagyta, „mégis megmenekült a lelkem” (31. v.).

Az az elképzelés, hogy Istent nem lehet látni úgy, hogy az ember életben maradjon, igazi ószövetségi gondolat, nem annyira őskori mágikus elképzelés, inkább karizmatikus prófétai személyek megtapasztalása (Kiv 33,20; Iz 6,5).

Számunkra, a szekularizált és gépiesített kor emberei számára az Isten mindent elemésztő szentségének ez a lélegzetállító tapasztalata (vö. Iz 6,5) természetesen teljesen idegen, más, ha eltekintünk néhány mitikus adottságokkal rendelkező szentéletű embertől. Nem csoda, ha Isten sok keresztény számára egy történelemtől idegen világépítővé, vagy akár valamiféle hézagpótlóvá vált, akire akkor gondolunk, ha véget érnek saját képességeink. Egy ilyen Isten előtt velőtrázóan megrettenni ma már elképzelhetetlen.

B.) Szentírási szöveg: Ter 32,23-33

Jákob harca Istennel

C.) Bevezetés

1.) Jákob és Ézsau találkozásában az elbeszélésnek mind formai, mind tematikai középpontja az Istennel való harc epizódja. Az Istennel való küzdelem ábrázolása nélkül a történet elvesztené tulajdonképpeni teológiai mondanivalóját. Ezért szükséges, hogy Jákob harcát Istennel egy nagyobb szövegösszefüggésbe helyezzük:

Az elbeszélés szerkezete:

I. Jákob követeket és ajándékokat küld Ézsauinak (Ter 32,1-22)

1. A találkozás előkészítése Ézsauval I. (32,4-14a):
Jákob követeket küld Ézsauhoz + imádkozik Jahvéhoz
2. A találkozás előkészítése Ézsauval II. (32, 14b-22):
Jákob szolgálóival ajándékokat küld Ézsauinak

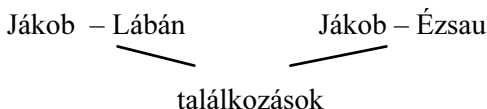
II. Jákob harca az Úrral (Ter 32,23-33)

1. Jákob harca az isteni lényel (32,23-27):
Az áldás kikövetelése
2. Jákob és az isteni lény közti párberszéd a nevekről (32,28-33):
Jákob átnevezése Izraellé

III. Jákob kibékül Ézsauval Ter 33,1-17)

1. Jákob és Ézsau találkozása I. (33,1-11):
A testvérek kiengesztelődése
2. Jákob és Ézsau találkozása II. (33,12-17):
A testvérek békés elválása

2.) Találkozások

a.) A két találkozás összehasonlítása

Ter 32, 1-6

Ter 33

1. Lábán *visszatért* lakóhelyére

16. Ézsau még aznap *visszatért*
Szeirbe

2. *Jákob pedig folytatta útját*

17. *Jákob pedig* Szukkótba
ment...

3. *elnevezte a helyet*
Mahanaimnak (azaz Két-Tábor-
nak)

ezért el is nevezte a helyet
Szukkótnak (azaz Sátraknak)

b.) A találkozás előkészítésének és a találkozásnak az összehasonlítása

Ter 32

Ter 33

4. Jákob követeket küld Ézsauhoz
Szeir földjére

16. Ézsau még aznap *visszatért*
Szeirbe

5. *Így szóljatok uramhoz,*
Ézsauhoz: Ezt üzeni szolgálád,
Jákob:

14. *Uram csak menjen előre szolgálja el előtt ...*

amíg el nem jutok uramhoz
Szeirbe

6. *Követséget küldök uramhoz,*
hogy kegyelmet találjak színed előtt.

15. *Csak arra van szükségem,*
hogy kegyelmet találjak szemedben, uram.

3.) A szöveg interpertálása

A jahvista ábrázolás szerint Jákob kétféle módon készülődik a sorsdöntő találkozás előtti éjszaka előtt

1. taktikai előkészület (32,4-9)

2. imádkozik Istenhez (a JE erősen kibővítve: 32,10-13)

Az idő begyógyítja a sebeket : "Elmulik haragja, és elfelejti, amit ellene elkövettél. Akkor majd elküldök érted, és visszahozatlak onnan" (Ter 27,45) – e szavakkal bocsátotta útra fiatalabbik fiát Rebekka annak idején.

Jákob realista, nem bízik ebben, küldöttekkel puhatolja Ézsaut. Jákob meghunyászkodása Ézsaut meg kell, hogy indítsa (alázkodó kifejezések). Úgy beszél hozzá, mint egy rabszolga, mint egy alattvaló a királyhoz, mint egy bűnös Istenhez. Amikor Jákob dicsekszik Lábántól nyert gazdagságával, ezt azért teszi, hogy kész arra, hogy javait testvérével megizleltesse.

Jákob a megalázkodással az Ézsauval való fenyegető találkozást enyhíteni akarja. Számítása nem válik be: a küldöttek fenyegető hírt hoznak, Ézsau már útban van feléje, mint egy törzsfőnök, 400 emberrel (harcossal), ugyanúgy, mint Lábán (nem tudni, honnan értesült). Jákobot nagy félelem szállja meg (8.v.), és a kiúttalanság érzése vesz erőt rajta: alig menekült meg az egyik katasztrófából, máris egy súlyosabb követi. Jákob rémülete ellenére nem adja fel tervét, legalább korlátok közt akarja tartani a veszélyt. Két részre osztja embereit és nyájait, hogy legalább az egyiket megmentse a bosszúszomjas testvértől. Hogy is képzelet Jákob, hogy Ézsau és emberei nem győzik majd le azt a kis távolságot? Vagy az elbeszélő arra gondol, hogy Ézsau dühét kiéli az egyik csoport elpusztításával, és a másik megússza? Jákob itt eléri számítóképességének határát. Utoléri ifjúkori súlyos vétkének árnyéka. Jákob belátja a kiúttalanságot, ahhoz fordul tehát, aki ebben az emberileg reménytelen helyzetben (J, JE) megmentheti. (A szükség megtanít imádkozni. Akkor is így volt, most is így van.) Jákob imája az Ószövetség szabadon fogalmazott imáinak mintája.

A J. és JE tanúk bepillantást adnak Jákob lelkébe. Az imában szokásos imaforma:

- 10a Isten megszólítása JE
- 11 utána köszönet JE
- 12 mielőtt kérését előtárja J
- 13 amelyet megindokol JE

Nem a teológusok Istenéhez fordul, hanem aki atyáinak kinyilatkoztatta magát (10.v. JE). Ő a kinyilatkoztatás történeti Istene, aki Izraelt és az ősatyákat is vezeti, az ő akarata irányítja a történelem menetét, az emberek életét, akik meghallják az ő szólítását, tehát nem merev törvény, vak sors. Isten a társ, akit mindenkor megszólít az ember, aki megszólíttatja magát az emberrel, olyankor is, amikor minden emberi fül bezáródna. Jákobnak nincs más lehetősége, mint ebben a súlyos órában hozzá kiáltani, hiszen az ő indítására indult vissza. Lehámlik róla (egzisztenciális fenyegetettség) minden büszkeség a saját teljesítménye fölött, sehol az érdem, minden kegyelem.

A Jabboknál lévő Mahanaim (két tábor v. kettős tábor) tanúsítja Isten Jákob által megvallott jóságos vezetését.

11. Jákob megvallja méltatlanságát A Jehovista tanú beismerésnek tekinti, hogy a vagyonát nem egyenes úton szerezte Lábántól.

Az Ószövetségben Isten kiválasztottai mindig elismerték méltatlanságukat:

1 Sám 9,21 – Saul

2 Sám 7,18-21 – Dávid (ő ugyancsak egy pásztorbottal indult, 1. Sám 16,11), és Isten vezetése által Izrael uralkodójává, egy nagy birodalom urává vált. Dávid csodálatos felemelkedéséből Izrael kiolvashatta, hogy Jahve hogyan vezeti választottait.

11.v.: a köszönet után

12.v. mondja el kérését. Ugyanúgy könyörögnek a Zsoltárok imádkozói a megmenekülésért ellenségeik hatalmából.

Nem véletlen, hogy a Ter. könyvének megszokott stílusától eltérően először csak a testvér hangzik el, és csak aztán a neve.

Jákob maga is okozója annak, hogy a saját testvére az ellensége, akiről azt feltételezi, hogy nemcsak őt, hanem az egész családját ki

akarja irtani. Ezt (vö. Óz 10,14) egy kifejezés érzékelteti: „az anyát a gyermekével”. A család tejes kiirtása a legrosszabb, ami egy izraelitával történhet. Nem a saját életét félti, hanem az utódokét. Amikor a megmenekülésüket kéri, akkor azt is kéri, hogy Isten ígéretének beteljesítői ne vesszenek el, Isten terve nem bukhat meg egy olyan emberen, mint Ézsau. A mai olvasó megdöbben rajta, hogy Jákob Istent szaván fogja. Isten nem tudja-e jobban, hogy mi a jó és mi a nem? Szabad-e az ósatyáktól a jézusi magatartást elvárni Mk 14,36: Ne az én akaratom legyen, hanem a tied?

4.) Áttekintés: Küzdelem Istennel a Jabboknál (Ter 32,23-33)

Előzmények:
Szökés Lábántól
Ézsautól való félelem
a vagyron és az asszonyok előre küldése

Hely	Idő	Jákob	az ismeretlen	jelentés-vonatkozások a szövegben
átkelés a Jabbokon	<i>éjjel</i>	<i>egyedül</i>	<i>egy ember bírózik</i>	
az átke- lés ese- ménye	nem látni, hogy lesz tovább	saját lábón megállni, mint akinek → ← Jákobnak nincs semmije, csak önmaga van	← Jákobnak útjába áll	
	nem látni át <i>hajnalpír</i>	<i>megjelölve</i>	← <i>nem tud győzni</i>	
	fordulat/krisis	<i>megütve</i>	<i>megérinti a csípőt</i>	

Hely	Idő	Jákov	az ismeretlen	jelentés- vonatkozások a szövegben
------	-----	-------	---------------	--

új kezdet
indulás -
átmenés
lehetősége

kicsikart áldás →
(nem engedi el)

← megkérdezi a
nevét
a név jelenté-
se

→ önazonosság

← új név

→ megtagadás

← nem diszpo-
nálhatóság

a nap felkel

sántítás

Penuel (Isten
arca)

az út nyitva
áll Jákob előtt
a testvérel
való találko-
zásra

sántítás
az áldó egyben meg-
sebző
egy életre megjelölt

helyetiológia:
„Színről
színre láttam
Istent”

Etiológia: Miért nem
eszik a csípőizületet a
zsidók

vö. Ter 33,10:
az Istennel
való küzde-
lem és a
testvér-
konfliktus
kapcsolata
kibékülés
Ézsauval

1. Jákob harca az isteni lényel (32,23-27)

bevezetés: a kiindulási helyzet ábrázolása az elbeszélő tudósításának formájában (23-25a)

a küzdelem (25b-26)

az áldás kikövetelése (27)

2. Jákob és az isteni lény közti párbeszéd a nevekről (32,28-32(33))

párbeszéd a nevekről (28)

Jákob átnevezése Izraellé (29)

etiológiai következtetések (31-33)

5.) A szöveg interperetálása

↗ szabadulás

A befejezés: leszáll az éj a két táborra:

vagy

(14 - vö 8-9)

↘ vég következik

Az Elohista változat szerzője azonban előbb még elmondja, hogyan készül fel Jákob a találkozásra (14b-22)

Jákobnak a Jabboknál vívott küzdelméről szóló történet a Genezis egyik legeredetibb elbeszélése. A történetből ugyanis egyértelműen kitűnik, hogy Jákob titokzatos ellenfeleként, aki Jákobot nem is tudja kényszeríteni (26), maga Isten értendő. De Isten hogy támadhat egy emberre éjjel, aki ráadásul az ő választottja. Ennek csak egy párhuzama van az Ószövetségben, a nem kevésbé különös történet, amikor Jahve éjjel rátámad Mózesre (Kiv 4,24-26). Ebben a Jákobról szóló elbeszélésben az is egyedülálló, hogy egyszerre legalább háromféle dolgot akar megmagyarázni: az Izrael nevet (29.v.), a Peniel nevet (ami azonos Penuellel 32), valamint az Ószövetségből egyébként nem ismert rituális gyakorlatot: Izraelben az ischász ínt nem szabad megenni (33.v.). Valószínűleg meg akarja a szöveg magyarázni a Jabbok folyó nevét (23.v.), a hagyomány szerint lejátszódó küzdelem által (küzdött =je-abek, 25.v., vö. 26.v.) valamint a Jákob hagyo-

mány egy elemét, az ősatya bicegését (32-36); egyébként erről sem értesülünk az Ószövetség más helyéről. Milyen valószínűtlen sokasága az etológiáknak egy ilyen rövid elbeszélésben. És mégis elképzelhetetlen, hogy egy titokzatos történet ezen etológiák bármelyikéből született, még a Penueleből sem, mert hiszen ahhoz, hogy ezt a nevet „Isten arca” -ként értelmezze (31), ugyan ki találna ki egy éjszakai (!) küzdelmet az Istennel (vö. 31b).

Ezek az etológiák csak később, egymásután lopakodtak be a történetbe. A legősibb a héber küzdeni ige által sugallt utalás a Jabbok folyóra (26), ha egyáltalán tudatos (!). Maga a történet, amint már az idegen jellegéből sejthető, az Izraeliták előtti korra nyúlik vissza, mikor azt gondolták, hogy egy helyhez kapcsolódó szellem (génusz loci) mondjuk egy éjszakai folyódémon (vö. 25b. 27. 32) rátámad egy gyanútlan vándorra, hogy meghiusítsa a folyón való átkelését. Nyilván egy ilyen történetet (32 vö. 31) meséltek Penueleből egy gázlónál, amely a Jabbok déli partján feküdt, kicsivel előbb, mint ahogy a Jordánnak ez a vízben bő mellékfolyója egy meglehetősen meredeken leereszkedő völgyből a síkra jut. Egy későbbi időben ott letelepedett izraelita telepések ezt a történetet törzsi atyjukra, Jákobra vonatkoztatták, aki az ő hagyományuk szerint itt lépte át a Jabbokot, amikor Háránból visszatért.

Ekkor már Jákob titokzatos támadójában, magát az ősatyák Istenét (El) vagy egy neki alávetett égi lényt láttak, s Jákob nevének megváltoztatását is kapcsolatba hozták (28) ezzel a második isteni jelenéssel, amelyben az ősatya részesülni méltó volt (vö. 28,10-22 E, JE).

A Jahvista számára kétségtelen, hogy Jahve maga volt az, aki a nép ősatyjával egy idegenszerű módon találkozott. A teológiai gondolat, amelyet a Jahvista Jákob ezen találkozásának tulajdonít (csak a bev. 23.v.), mindenekelőtt a szövegösszefüggésből ismerhető fel. A 24. és 25a versek, amelyek tartalmilag ellentétesek a 23.-kal., valószínűleg egy későbbi szerkesztő számlájára írandók, aki szerint az Istennel való találkozás csak magányban, a családtól és kísérettől távol valósulhatott meg.

Hogy az etológia (33.v.) (hogy nem eszik meg a csípőinat) csak egy későbbi szerkesztőtől származik-e, homályban marad.

23-33.v. Jákob a jahvista ábrázolás szerint 2 táborra osztotta embereit, abban a reményben, hogy legalább az egyiket megmentheti, és szorongattatásában atyáinak Istenéhez, vagyis Izrael felfogása szerint Jahvéhoz könyörög szabadulásért (12j). Hogy most miért nem várja ki a reggelt (vö. 14a), hanem már éjjel úgy dönt, hogy asszonyaival és szolgáláival és 11 gyermekével – Dina leányzó 30,21 Je !-ből nem véletlenül van kifelejtve – átlép a meglehetősen gyorsfolyású Jabbok gázlóján (23.v.), az homályban marad. Talán a közeledő Ézsau elől akar menekülni? Ha a nyelvi utalás a Mahanaim a 8-9-ben tudatos, és ezt a Jabboktól délre kell keresni, akkor ez a következtetés kézenfekvő: az ősatya a Jabbok északi partjára akar menekülni a szerinte még mindig bosszúszomjas testvére elől. Talán Gileádba indul (vö. 31,47-48 Je), vagy Lábánhoz vissza? De akkor másnap hogy vonulhat el Penuel mellett (32.v.), amikor ez valószínűleg a Jabbok déli partján keresendő. Egy késői szerkesztő nyilván ilyen gondolatokat forgathatott a fejében: az ősatya csak a családját vitte az északi partra, a biztonságba (24.v.), ő maga ott maradt a déli parton (25.v.) azért, hogy egyedül vágjon neki a találkozásnak. Ha azonban a Jahvista tanú Mahanaimot a Jabboktól északra kereste, ami nem valószínű, akkor ő a folyón való átkelést úgy értelmezte, mint menekülést előre, még hozzá éjjel egy nem veszélytelen gázlón keresztül.

Jákob tervet készített, de mi lett abból? Az ősatya, aki a testvérétől menekül (23.v.) vagy eléje siet (24.v.), valaki másnak a kezeibe kerül, akivel ott egyáltalán nem számolt. Magának Istennek a kezébe, akit ember előre nem tervezhet és aki nem hagyja magát befolyásolni, irányítani, aki a próféta tanúsága szerint („De olyan is leszek hozzájuk, mint a nőstényoroszlán, mint a párduc, leselkedem az út mentén” Óz 13,7), mint a párduc, az út mentén leselkedhet. Isten maga keresztezi Jákob útját, Isten indul, hogy találkozzék Jákobbal, ez velünk, maiakkal is megtörténhet, hogy Isten legyőz, ha nem is olyan kézzelfoghatóan, mint Jákob esetében, hogy bennünk bizonyos dolgok, amelyek rendezettnek látszanak, összekuszálódnak, jobban, mint egy csípőin (vö. 26.v.).

Hogy tudna egy ember Istennel szemben győzni (29b vö. 25a)?

Nos lehet, hogy az ősi monda még egy meg nem nevezett hősnek az éjszaka démonja feletti győzelméről szól (vö. 26a).

A Jahvista elbeszélő számára Jákob győzelme Istenen igen kétséges: nem mint ragyogó hős, hanem megviselve hagyja el a titokzatos történés helyét (32 vö. 26b); „győzelme” a továbbiakban arra szorítkozik, hogy megmentette az életét (vö. 31!) és ezt is aligha saját erejéből.

S akkor ez az állítólagos felülkerekedő vajon miért igyekszik annyira megszerezni a látszólag alávetettnek az áldását?

Vajon ez még mitologikus beszéd vagy már izraelita hitvallás?

Bár azt még elképzelhetjük, hogy már egy mitologikus változatban a daliának tekintett küzdő az emberfölöttiként megtapasztalt ellenféltől áldást, azaz valamilyen hatékony szó által átadott különleges képességet szab feltételül annak, hogy a küzdelmet befejezze.

Mivel azonban a jahvista szerint az ellenfél maga Jákob Istene, az áldást, amit Jákob a legyőzöttől olyan elszántan követelt, magától Istentől követeli olyan erőteljesen (vö. Újszövetség: kis kutya – morszák, a vérfolyásos asszony).

Így Izrael szakrális hagyományának vallásos értelmezése ezt az ember és démon közti megbotránkoztató küzdelmet az ősatya és Isten közti imaküzdelemmé változtatta.

Ózeás még egyértelműen visszautasítja magától azt a gondolatot, hogy Jákob ebben az éjszakai küzdelemben győzelmet aratott, amikor Jákob történetét hallgatói számára, akik bizonyára nagyon tisztelték az ősatyát, így magyarázza:

„Az Úr perbe száll Izraellel, és megbünteti Jákobot; útjai szerint, cselekedetei szerint fizet meg neki.

Már az anyaméhben sarkon fogta a testvérét, és férfikora erejében Istennel küzdött, anygallal mérkőzött.

Mérekőzött az anygallal és diadalmaskodott; sírt és könyörgött neki.” (Óz 12,4-5)

Jákob mindenesetre „kiharcolta” ellenfele, azaz Isten áldását (30).

Az ősatyának el kell érnie, hogy az idegen megkérdezze a nevét. Mikor azonban megmondja a nevét - mivel az Ószövetségben a név a

viselőjének lényegét fejezi ki (vö. 1 Sám 25,25 „Ne törődjön, kérék, uram királyom szíve azzal a gonosz emberrel, Nábállal, hiszen ő nevének megfelelően bolond”), ezzel akaratlanul is kifejezésre juttatja, hogy őt nem csak Jákobnak hívják, ő tényleg Jákob: a testvére sarkát fogta ákeb = sarok (25. 26a. J.) és a csaló = ákab (Óz 12,4)!

Egy ilyen jó okkal viselt név tulajdonosát Jahve nem áldhatja meg. Ez ugyanis azt jelenti, hogy szentesíti az áldást, amit Jákob a vak Izsáktól kicsalt (vö. 27,27-29.34-35). Igaz, Bételben megígérte Jákobnak, hogy benne áldást nyerhet a föld (28,14 - Je), de Jahve ezen első jelenésben egyáltalán nincs szó arról, hogy Jahve valóban megáldotta volna, mint Ábrahámot (vö. 12,2 J.). Ilyen áldásra az ősatyát csak a második isteni jelenés méltatja, amikor az éjjeli találkozás során a Jabboknál elnyeri az áldást, természetesen nem mint Jákob, hanem mint Izrael (29 vö. 30b). A jahvista tanú ezt a hagyományt úgy értelmezi, hogy Isten éjszakai támadása által Jákob számára nyilvánvalóvá kell válnia annak, hogy Isten nem mond mindenre igen és áment, még választottai esetében sem. A saját „nagy tettei” által Jákob valójában összekuszálta saját életét. Ha Isten mégis megmenti őt (vö. 31), akkor csakis az ő végtelen kegyelméből. Ez a kegyelem ad neki a kevésbé dicső természetes név helyett egy új, kitüntető nevet, az „Izrael”-t, amit szövegünk Istennel küzdőnek értelmez: „mert Istennel (El) és emberrel küzdöttél (szarítá) és győztes maradtál” (29b). A Jisrael szót alakjának megfelelően más-képp kéne fordítani: Isten küzd v. küzdjön Isten, de a Szentírás nem ad tudományos etimológiát, hanem vallási értelmezést.

De mit jelent az, hogy „az emberekkel”? Talán Jákob küzdelmét Lábánnal? (29-31) De harcok voltak ezek? Vagy tán kiegészítésről van szó, ami magától a Jahvistától származik, aki ezzel enyhíteni igyekszik a megütközést, amit a Jákob Istennel való küzdelme kelt, vagy az „Istennel és emberrel” valójában csak túlzó, (hiperbolikus) kifejezés, és azt jelenti, hogy mindenkivel? Ez aligha. Az „emberrel” kifejezésben inkább egy visszafogott ígélet rejtőzik benne, mert amint erre Jákobnak gondolnia kell - az életveszélyes találkozás Ézsauval még hátra van.

Lehet, hogy az ősatya átnevezéséről szóló Jahvista tanítótól származó hagyomány törzsi szempontból igen jelentős hagyományt őriz:

Jákob ősatya népének és egy másik Izrael nevű törzs népének egyesüléséről - a jahvista számára ez a történeti emlék már érdektelen. Csak most, az új név elnyerése után nyeri el Jákob Jahvétól, Izrael üdvtörténetének Istenétől mintegy a beavatást, felszentelést, hogy a választott nép ősatya legyen - Isten kegyelméből, nem saját erejéből.

Amikor a titokzatos ellenfél az átnevezés által érdeklődővé vált, Jákobnak nem hajlandó megmondani a nevét (30.v.), Jákobból eltűnik az utolsó kétely is, hogy kivel volt dolga, ki fenyegette a létét. Ennek alapján formálja meg találkozásuk helyének nevét: Peniel = Isten arca (színe). Az a hely, amelyhez a továbbiakban mély rémület kapcsolódik, végül is üdvhordozóvá vált, az Istennel való találkozás helyévé, amely léte legeslegmélyén érintette. Erre is utalva mondja ki Istennek köszönetét azért, hogy őt életben hagyta. „mégis megmenekült a lelkem” (31.v.).

Az az elképzelés, hogy Istent nem lehet látni úgy, hogy az ember életben maradjon, igazi ószövetségi gondolat, nem annyira őskori mágikus elképzelés; inkább karizmatikus prófétai személyek megtapasztalása (Kiv 33,20; Iz 6,5).

6.) Számunkra, a szekularizált és gépiesített kor emberei számára az Isten mindent elemésztő szentségének ez a lélegzetállító tapasztalata (vö. Iz 6,5) természetesen teljesen idegen, más, ha eltekintünk néhány mitikus adottságokkal rendelkező szentéletű embertől. Nem csoda, ha Isten sok keresztény számára egy történelemtől idegen világepítővé vált, vagy akár valamiféle hézagpótlóvá vált, akire akkor gondolunk, ha véget érnek saját képességeink. Egy ilyen Isten előtt velőtrázóan megrettenni ma már elképzelhetetlen.

7.) Áldás

Az áldás mindig Istenre és az ő bőkezűségére utal: Péld 10,6.22; Sir 33,17.

Isten nagylelkűségét, ingyenes jóakarátát, elevenítő erejét idézi fel Jákob Józsefről mondott jóslata:

Onnan felülről az ég áldásai,
az alant elterülő mélység áldásai,
az emlő, s az anyaméh áldásai (Ter 49,25).

Az ég harmata, a föld kövérsége (Ter 27,28)
tejfolyamok és a szőlő vére (Ter 49,11k)
erő az ellenség szétzúzására (Ter 27,29; 49,8k)
föld a megtelepedésre (Ter 27,27.39; 49,9)
nevük és életerejük fenntartása (Ter 48,16; 49,8).

Áldás, eulogia, benedictio

↗ beraka: áldás – Istentől jön

BRK → barék: áldani – Isten áld és fakaszt életet

↘ barúk: áldott – tipikus izraelita áldásformula

akiben Isten kinyilatkoztatta hatalmát és bőkezűségét,
aki kiválasztott

Amikor Isten megáld valakit: kezébe veszi jövőjét (Ter 12,1)
megváltoztatja nevüket (Ter 17,5.15)
kísértésen viszi át (Ter 21,10)
hitre vezet (Ter 15,6)
más parancsot is a nekik (Ter12,1; 17,10).

D.) Óravázlat

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
1. Ének: Ároni áldás	ének kot- tából	Énekelj az Úrnak 64. old., 5 perc
2. Rövid személyes gondolkodás Kerültem-e már olyan helyzetbe, hogy önma- gammal harcolok? A résztvevők elgondolkodnak néhány kérdés alapján, a belső harcról való saját tapasztalataikról. Például amilyen vagyok vagy amilyen lehetnék, vagy ... Harcolok én is Istennel? Életem az elfogadása annak, ami jön, vagy láza- dás? Ha erre gondolok, mi jut eszembe, melyik aspektus a fontosabb számomra? Nem követi csoportos megbeszélés, ezt előre bejelentjük a résztvevőknek.	egyéni gondolko- dás	10 perc

<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Eszközök, időtartam</i>
3. Szövegmunka		
a.) A szöveg hangos felolvasása Ter 32,23-33	három résztvevővel: lektor, Jákob, Ismeretlen	szentírási szöveg 5 perc
b.) A Jákobharc szövegösszefüggései A résztvevők a vezető irányításával Bevezetés 1. alapján áttekintik a Ter 32,1-33,17-et.		tábla, kréta 10 perc
c.) Szövegösszehasonlítások: A két találkozás összehasonlítása A találkozás előkészítése és a találkozás összehasonlítása A résztvevők kiscsoportban (3-4 fős) néhány megfigyelést tehetnek a szöveggel kapcsolatban:	kiscsoportos munka, utána megbeszélés és az óravezető előadása	szentírási szöveg külön lapon, ceuza, tábla, kréta, jegyzetfüzet
☞ 1. Milyen azonosságokat találnak? Lásd Bevezetés 2.		
☞ 2. Milyen következtetéseket tudunk levonni az azonosságokból?		30 perc
A szöveg interpretálása - az óravezető előadása, lásd Bevezetés 3.		
4. Küzdelem Istennel a Jabboknál (Ter 32,23-33) áttekintése a Bevezetés 4. alapján. A szöveg interpretálása, az óravezető előadása, lásd Bevezetés 5.	csoportos munka a vezető irányításával, utána az óravezető előadása	minden résztvevő megkapja a vázlatos áttekintést 30 perc
5. Beszélgetés az áldásról lásd Bevezetés 6.	csoportos megbeszélés az óravezető irányításával	10 perc
7. Befejező ima, ének	kötetlen	kotta, gyertya gyufa, 10 perc

Székely István

Biblikus folyóiratok szemléje

A *The Catholic Biblical Quarterly* 3/2005. számában Jeffrey C. Geoghegan egy ismétlődő kifejezés kapcsán – de a fontos tartalmi összefüggésekre figyelve – arra következtet, hogy *az egész Pentateuchust átdolgozta a deuteronomista szerkesztő* (és így alapul vette mind az északi, mind a déli országrész hagyományát), és ugyanilyen szemlélet vezette a későbbi korok történetíróit Jozija király koráig. – Jeremy Schipper egyetért A.R.Ceresko 2001-ben megjelent tanulmányával (Id. Jer.füz. 47., 35. old.), amely szerint a 2 Sám 5,8 végén idézett közmondás mind *Saul házát* (a szanta Meribbaálra utalva), mind *Dávid házát* (a megvakított Cidkijára utalva) *alkalmatlansággal vádolja és gúnyolja*. A jelen cikk ezt az iróniát látja Dávid királysága néhány más eseményének (pl. a Jeruzsálemből való menekülésnek) a leírásában is, és szerinte ebből a szempontból a Sám és a Kir könyvekben a két említett dinasztia »tükröképe egymásnak«. – Daniel C. Olson hasonlóságot talál a *Mt 22,1-14-ben* olvasható példabeszéd és a későbbi rabbinikus írásmagyarázatok között. Az említett példabeszéd néhány szövegrészlete olyan, mintha egyúttal Isten Szof 1 szerinti üzenetének teljesüléséről is szólna. Máté Jeruzsálem pusztulásában valóban felfedezhette az említett isteni ítélet teljesülését, és így Jézus példabeszédének szövegezése egyúttal egy »korai rabbi« midrásba illő magyarázatát is magába foglalja. – Francis J. Moloney S.D.B. azt mutatja be, miként tekinti a szerzője *szent Írásnak a János-evangéliumot* (függetlenül a későbbi kanonizálástól). Az evangélium sok helyen bemutatja az Írás(ok) teljesedését, akár az ószövetségi szövegrész közlésével (pl. 1,23; 2,17; 6,45; 13,18 stb.), akár anélkül (pl. 5,39; 7,38 stb.). Tetőpontján a csak később leírt szava: Jézus beszél saját királyságáról (18,28-19,16), és ez rögtön elének tárul a kereszten (19,17-22). Nem értjük azonban, hogy miután a szeretett tanítványról olvasunk, aki csak az összehajtott kendőt látta és hitt, az evangélista miért írja: »még nem értették ugyanis az Írást, hogy fel kell támadnia halottaitól« (20,9)? *Milyen Írásról van itt szó?* A cikk szerint *magáról a*

János-evangéliumról, amelynek éppen ez a hit a célja (20,30-31). Hasonló értelmű az evangélium elején 2,22, ami a Prológus hitigazságaira is vonatkozatható. Az evangélium szerzője tehát az Ószövetség írásai mellé sorolta művét, sőt azok lezárójának, Izrael története befejezőjének tekintette (v.ö. 19,28-30)! – Murray Baker cáfolja azt a véleményt, hogy Szent Pál a kereszténységnek egész Izrael által való befogadását Róm 11-ben a féltékenységtől várja. Ő fájlalja zsidó testvéreinek elzárkózását; belátja, hogy a merev Tóra-féltés Istennel való korábbi kapcsolatuk árnyékaként maradt fenn. A féltékenység segíti ugyan a »választottak«, a »maradék« áttérését (v.ö. 11,5.7), sőt Pálnak a pogányok körében folytatott munkáját is, a teljes áttérés azonban Isten kegyelme lesz (11,26-27.30-32).

A folyóirat 4/2005. számában Sara R. Johnson *Eszter könyvének* regénybeillő részleteiről megállapítja, hogy azokat többször – alapos vizsgálat nélkül – perzsa vagy gögög eredetűnek tartják. A cikk azt mutatja be, hogy ezek jelentős része a könyv legkorábbi (héber nyelvű) rétegében szerepel. – Craig E. Morrison úgy találja, hogy a híres palesztinai Neofiti targumban sok helyen szereplő (súlyos veszélyre utaló) »szorongatás órája« meghatározás hasonló jelentésű a János-evangéliumban *Jézus »órája«* – földi sorsának közeli beteljesedését kifejező – időmegjelöléshez. Ez nem jelent semmilyen kapcsolatot a két írásmű között, de mindkettő – Vermes Géza szélesebbkörű vizsgálataival összhangban – a korabeli zsidó tanítás hagyományos nyelvezetét használja. – John Clabeaux a Málta szigetén Pál kezére kúszó vipera esetéből kiindulva (Csel 28,3-6) számos hasonlóságot tár fel *Jézus és Pál halála között*, ahogyan azt a kettős írásmű (Lk és Csel) bemutatja. (Azt hiszik, meghalt, de él; megjövendöli halálát; kimentí társait a hajótörésből; 3-szor nyilvánítják ártatlannak, mégis elítélik stb.) Lukács az eseményeket (a vipera-eset is) forrásaiból veszi át, de a leírás módjával érzékelteti, sőt néhány utalással Jézus és Pál egész működésére kiterjeszti a hasonlóságot, mindezzel kifejezve az apostol iránti nagyrabecsülését. – John Fotopoulos 1 Kor 8,1-11,1-nek a *bálványoknak áldozott húsrá* vonatkozó, néhol bizonytalan és látszólag ellentmondó utasításait azzal magyarázza, hogy az elején (8,1-9-ben) Pál korintusi véleményeket idéz és azokat közbeékelve

rögtön cáfolja is, majd utána (8,10b-11,1) a biztonságosabb megoldás követésére buzdít. – Terrance Callan 2 Pét 1,1-7 *nyelvi szerkezetét* vizsgálja (a görög irodalom számos korabeli szövegét is vigyelembe véve). Megállapítja, hogy a 3-7. vers összetartozó szöveg: a 3-4. szakasz az okot fejt ki, amiért az 5-7. versben felsoroltakra buzdítja olvasóit. – David J. Downs azt a véleményt cáfolja, hogy a pasztorális levelek (1 és 2 Tim; Tit) tanúsága szerint szükség-szerű kapcsolat van az *apokaliptikus szemlélet csökkenése* és az úgynevezett »korai katolicizmus« között. Bemutatja, hogy 2 Tim 2,18 éppen egy túlzó apokaliptikus csoport létezését igazolja. A pasztorális levelek számítanak a parúziára, és ennek tükrében buzdítanak a jelenre vonatkozólag. A keresztény közösségek fejlődése fokozatos, és ezt szemléltetik az autentikus páli és a többi levelek (Pét, Ján, Zsid stb.), valamint az ApCsel is. A »korai katolicizmus« fogalma zavaró, nincs rá szükség!

A folyóirat 1/2006. számában Aelred Cody O.S.B. megállapítja, hogy *MTörv 26,5-9 nem hitvallás* (amely valamilyen tévedéssel szegül szembe), hanem – a 26,1-11 szövegegyüttes részeként – *hálás visszaemlékezés az ígéret földje Isten által történt ajándékozására*. – Joshua Berman a *Jákob temetéséhez* közeli események kapcsán bemutatja, *hogyan őrizte József a sajátmaga és a rábízottak vallási és kulturális örökségét, egyiptomitól eltérő identitását*. Jákob Egyiptomba való átköltözésekor a fáraó előzetes jóindulatú ajánlata (45,16-20) ellenére József igen alázasosan (az ott természetes alattvalói magatartással) kér befogadást (47,1-4). Apja halálakor teljesíti annak végrendeletét, de a rövid izraelita siratást (50,1) hosszú egyiptomi gyászidő követi (50,2-3). Míg Jákob a fáraó előtt is természetes önérzettel képviselte saját szellemi örökségét (47,7-10), és később így rendelkezett temetéséről is (49,29-31), József többirányú felelőssége tudatában nem képes egészen hű lenni sem az izraelita, sem az egyiptomi normához. (Jellemző, hogy Jákob temetési ünnepségét – 50,7-11 szerint – Kánaánban az egyiptomi kultúrához való csatlakozás jelének tekintették!) Izrael népe József vezetésével még sokáig élt Gósenben, de saját hagyományaikat csak otthon gyakorolták, távol a fáraó udvarától. József azonban reménykedett az ígéret

földjére való későbbi visszatérésben és az ősei mellé való eltemetésében (50,24-25). – Anthony R. Ceresko a kulturális fejlődés fontos fokozataként értékeli, hogy az *írott szövegben* (így a szentírási szövegekben is) saját jelentése van a *betűknek*, azok *helyének* (szó vagy sor elején, végén) és a *számoknak* (verssorok száma, annak szabályszerűségei). A szabályszerűség, teljesség, rendezettség, játékos változatosság írott formában igen látványos (ezt a cikk szépen írt szövegekben be is mutatja); az akrosztikus üzenet is megjelenik, mintegy a szerző írniaki névjegyeként. A cikk mindezeket a 34., a 106. és a 150. zsoltár példájával szemlélteti. – David A. de Silva a 4 Makk apokrif mű tudományosan helyreállított »eredeti« szövegét (Urtext) vizsgálva azt a gondolatot feti fel, hogy minden ősi kézirat-szakasz *egymástól eltérő időből származó változatainak kombinációjából* olyan teljes szövegek (is) kialakulnak, amelyeket egy-egy időpontban *valóban olvashattak*. Módszert is ajánl ilyen szövegek kollektív »felfedezésére«. – John Paul Heil *Mk 1,13* tömör híradását úgy magyarázza, hogy a pusztában Jézust, Isten Fiát megkísérti a sátán, amint Izraelt mint – Iz 42,1 és Jer 38 LXX-beli szövegei alapján – ugyancsak Isten fiát megkísértette a pusztában (MTörv 8,1-16). Az angyalok jelenléte igazolja az olvasók számára, hogy Jézus a különösen kedvelt Fia és Szolgája Istennek, azzal a küldetéssel, hogy Szentlélekkel megkeresztelje a bűnös (és bűnbánó) Izraelt. Ez a »megkeresztelés« történik Jézus egész működése során (gyógyítás, bűnbocsánat, gonosz lelkek kiűzése és az Úr útjának létrehozása minden nép számára). – Kelly R. Iverson a *Márk-evangélium ősi befejezése (16,8) utolsó szavára vonatkozólag* (gár=ugyanis) számos olyan statisztikai vizsgálatot ismertet, amelyek ugyanennek a szónak korabeli mondatok, különféle hosszabb szövegek végszavaként való előfordulását keresték. Megállapítható, hogy ilyen eset létezett, de rendkívül kitékán, és elbeszélő művekben egyáltalán nem fordult elő. A cikk szerzője kénytelen kijelenteni, hogy a statisztikák nem segítettek annak eldöntésében, vajon volt-e tervezett vagy elkészült folytatása az eredeti szövegnek.

Ugyanennek a folyóiratnak 2/2006. számában Scott C. Jones azt vizsgálja, mit ír *Préd 8,1-9* az elnyomó hatalommal való szembesze-

gülsről. A bevezető ajánlás utáni 8,2-5a szinte szószerint azonos Ahikár arám nyelvű mondás-gyűjteményének egyik szakaszával. (Préd más helyein is vannak – bár kevésbé pontos – hasonlóságok. Préd szerzője bizonyára tudott arámul, és a felső-egyiptomi Elefantine rendszeres kapcsolatot tartott Jeruzsálemmel.) Az engedelmes alattvalói magatartás meghatározása után a Prédikátor felvillantja az ellenszegülés lehetőségét, de rögtön hangsúlyozza a jövő kiszámíthatatlanságát. Szól a végső számadásról és a halál elkerülhetetlenségéről, majd kettős értelmű kijelentések után az emberi bölcsesség jövőt illető határoltága alapján *a jelenbeli kockázat minimalizálását* javasolja. (Igazságosabb világrend csak a jövőben remélhető.) – Mark F. Whitters hasonlóságokat talál *Jeremiás* próféta története és *Jézusnak a Máté evangéliumban leírt működése* között. Kétségtelen, hogy hasonlít egymáshoz Izrael történelmi helyzete a két korban, és a próféta sorsa Jézus életéhez. Az evangélium finoman érzékeltet ennél mélyebb párhuzamokat. A cikk példaként analógiákat mutat be Mt 2,17-18 és Jer 31, valamint Mt 27,9-10 és Jer 18; 19; 32 között, majd kiemeli küldetésük továbbadását. Jeremiás közvetlenül Istentől kapott küldetést, és ennek alapján küldi Bárukot (és általa a nép újabb nemzedékét) építeni és ültetni (Jer 29,5), ami a rabbik új júdaizmusában folytatódik. A Máté-evangélium végén Jézus ezt és Mózes szerepét is messze túlszárnyalva létrehozza az új szövetséget, és egyetemes – a nemzetekhez szóló – prófétaként küldi a világba tanítványait. – Boris Repschinski azt a kérdést teszi fel, hogy a *Mt 1,21-ben* bejelentett szabadítás (Ő szabadítja meg népét bűneitől) hogyan érthető: *a zsidóságon belül, vagy azon kívül?* A cikk az evangélium nyomán áttekintést ad Máté krisztológiájáról. Kétségtelen, hogy az evangélium szerzője a saját közösségét zsidónak gondolja. Krisztológiája *nem* ennek elhagyását és a (kívülről) »nemzetek« világába való átvezetést szolgálja. Evangéliuma szerint Jézusnak ez a közössége olyan nyitott, hogy »a nemzetek«-ből valókat Isten népe körébe vezeti. Fennmarad tehát Isten kapcsolata Izrael népével, és a bővült közösség az ígéretek jogos örököse. Ezek teljesülése már Jézussal kezdődött. Azonban éppen az Ő – Máté evangéliumában leírt – szembenállása a zsidó vezetőkkel a zsidók többségét Jézus messiásvoltának elutasítására vezette; ők úgy látják, hogy Máté közössége

vált ki a júdaizmusból. A válasz tehát attól függ, »hol van a határfal«. – Charles H. Cosgrove arról ír, hogy *értékelt-e Szent Pál az etnicitást*. A szerző a vizsgálatot csak 4 szoroson körülhatárolt területre korlátozza: **1)** Követett-e Pál etnikai fölényből eredő küldetést? Válasz: Nem tekintette a zsidókat a törvény birtoklása és gyakorlása révén más népek fölétt állóknak. **2)** Mennyire szerette saját népét és hagyományait? Válasz: Róm 9,1-4 szerint saját népeként szerette a zsidókat, keresztyén küldetése után is. De ekkor már a törvény szerinti életmód nem volt része saját zsidó identitásának (Fil 3,2-11; 1 Kor 9,19-23!). Természetesen a törvényt továbbra is Isten értékes kinyilatkoztatásának vallja (Róm 7,12; 13,8-10; Gal 5,14), sőt az hitelesíti saját igehirdetését is (Róm 3,21). Krisztus közössége relativizál, végső fokon (az eszkatonban) felülmúl minden etnikai különbséget (Gal 3,28). **3)** Vallja-e, hogy minden etnicitásnak saját hordozói számára különleges, egyedi értékei vannak, amelyeket védeni kell? Válasz: Pál valószínűleg így gondolkodott (a mediterrán kultúrák akkor szinte általános felfogása szerint), de a leveleiben sehol nem fordul elő ilyen különleges értékek védelme. **4)** Vallja-e, hogy a különböző etnikumok kölcsönhatása gazdagítja a világot? Válasz: Bár Pál hirdeti, hogy a közösség számára hasznos a sokféle érték (1 Kor 12), de etnikai értékekkel kapcsolatban ilyen megállapítás nem szerepel. Az új teremtésben (az eszkatonban) azonban az összes evilági diverzitás feloldódik (Gal 3,28; 6,15; 1 Kor 7,31).

A **Biblica** 1/2006. számában Francesco Stavropoulou *Júda királyainak sírjairól* sok tekintetben eltérő véleményt alakít ki Nadav Na'aman 2 évvel ezelőtt megjelent cikkéhez képest (Biblica 2/2004, ld. Jer.füz.58, 29.old.). Hangsúlyozza, hogy a dávidi ősökétől eltérő temetési hely (»Óza kertje«) bibliai körülírása Manassze és Ámon király igen éles elítélését mutatja. Ugyanakkor a *királyi temetőkeretekre* vonatkozó – valószínűleg a temetőt látogatók viselkedése miatt erős – prófétai elítélés azt sejteti, hogy Júdában ilyen már korábban is létezett. A szerző ezt a feltevést két környező ország példájával erősíti (egyrészt az ugariti ásatások feltárásával, másrészt az asszíriai Kalhu-ban a királyi ősök emléák-palotájával). – Jean Marcel Vincent azt kívánja bemutatni, mennyire nehéz *prófétai látomások leírásait*

történelmi összefüggésükbe beilleszteni. Újabb kutatók vizsgálatai alapján azt is kérdésesnek látja, hogy lehet-e Zakariás próféta látomásait (1,7-6,8) Aggeuséhoz hasonlóan a Jeruzsálemi templom újjáépítéséhez kapcsolni. A látomások leírása prófétai hagyományon nyugvó szimbolikus nyelvet használ és szándékosan elrejtja a történetet, hogy az önmagát népe előtt elrejtő Istenről szóljon. – Christian Stettler *1 Kor 14,37-ről* – nyelvi alapon, a szövegösszefüggésből és Jézus hiteles szavaiból (pl. Jn 13,34) – azt mutatja ki, hogy az *szószerint* értendő, és az *egész 12-14. fejezet tartalmára* (a szeretetre és a közösség egységére) vonatkozik. – Thomas B. Slater rövid hozzászólása kifejti, hogy a szent és a hívő *1 Kol 1,2-ben és Ef 1,1-ben* melléknévként értendő: (azoknak) *akik szentek és hívők*. – Jeffrey C. Geoghean felhívja a figyelmet arra, hogy az ókori Izraelben a *birkanyírás* ünnepi jellegű esemény volt, bőséges ivással, egyúttal alkalom tartozások kiegyenlítésére, sőt elmenekülésre is (v.ö. Ter 31; 38; 1 Sám 25; 2 Sám 13). A felsorolt bibliai helyek Dávid őseire és uralkodói házának kialakulására emlékeztetnek. Ezért a midrások egyik közmondása szerint: »Ahol birkanyírásról van szó, ott fontos esemény történik«. – Lena-Sofia Tiermeyer a rituális *tisztátalanság közvetett érintés útján* való átadásának több esetét vizsgálja. Átadódik a tisztátalanság pl. Siral 4,14 szerint (a bűnökért a ruhákra hintődött vér útján) és hasonlóan Agg 2,13 szerint (emberi érintés útján) közvetítve. Eltérés van azonban a papok által való közvetítés tekintetében Ez 44,19 és Agg 2,12 között; ennek magyarázatára a szerző több lehetőséget említ. – Michael L. Barré *Hab 3,9a* bizonytalan szövegét – másolói hibát feltételezve, a korabeli kegyetlen harc eszközök ismeretében, és a klasszikus héber költészetnek megfelelő eredeti formára találva – úgy fordítja, hogy »Elővetted íjadat, hét nyiladat méreggel kented«.

A folyóirat 2/2006. számában Peter Dubovsky részletesen feltárja *III.Tiglatpilezer 734-732-ben folytatott hódító háborúit* a Biblia, az akkád évkönyvek, levelek és egyéb iratok, valamint az igen nagy érintett terület emlékműveinek feliratai és ábrázolásai alapján. A Szíria és Izrael szövetsége ellen indított hadművelet első lépése a gyors felvonulás útvonalát biztosította (Tírusz), és később Gázánál

az »egyiptomi kapu« őrzését. Az asszírok Damaszkusz közelében támadták meg a Jordánon túli és arábiai törzseket; eközben az asszír király 6 országból (egyikük Júda volt) déli és keleti irányból »szövetséges félkörrel« zárta el a két – közben belső viszályoktól önmagában is legyengült – ellenfelet. III.Tiglatpilezer a Szamaria kis körzetére zsugorodott Izraelt Bit Hunmri-nak nevezte el, és ebbe valószínűleg beleértette a még kisebb – az edomiták és filiszteusok javára is megcsonkított – Júdát is. A cikk adatokat is közöl az elhurcoltak ezreiről, a teljesen lerombolt városok százairól, a megszerzett kincsekről és hűbéres-adókról. Leigázott hűbéres volt Hósea (Izrael királya), de a magas hűbér fejében részleges függetlenséggel uralkodhatott Áház (Júda királya). – Wim J.C.Weren *a Máté-evangélium szerkezetét vizsgálva* a különböző javaslatok ismertetése és ennek során a szakaszokra-osztás szempontjainak bírálata után olyan felosztást javasol, amelyet 5 fordulatot (sarokpontot) jelző szakasz (4,12-17; 11,2-30; 16,13-28; 21,1-17; 26,1-16) oszt 11 részre. Az első és utolsó ilyen fordulatjelző szakasz közötti hosszú szövegrészt egy középső (Jézus kilétét több irányúan bemutató) sarokpont osztja 2x3 szakaszra. A szerkezet felrajzolva szimmetrikus, és a fordulatjelző szakaszok az egész mű folyamatossága jegyében a megelőző és a következő szövegrészre is utalnak. – Peter Spitaler Júdás levelének részletes tartalmi elemzésével megállapítja, hogy a »diakrinomai« ige a 22. versben is (amint a 9.-ben) vitatkozást jelent, nem kell különleges értelemre gondolnunk. Emellett – bár a levél beszél a hívő közösségbe beszivárgottakról, izgága elégedetlenkedőkről és elkülönülőkről – a 22-23. vers nem három különböző magatartást tanácsol, hanem mindenki iránt irgalmasságot. Ennek szellemében bátran vitatkozzanak; magatartásuk egyeseket talán »tűzből ragadhat ki« (megmenthet); a »könyörüljetek félelemmel« nem csökkenti az irgalmasság parancsát, de óvatosságra int a beszivárgottak »szennyezett ruhájának« hatásától. – Robert L.Movery felhívja a figyelmet egy nemrég a *Pizídiai Antiókhia* közelében felfedezett és más szerzők által ismertetett latinnyelvű feliratra. Ez Kr.u. 45-46-ban készülhetett és talpköve volt egy nagyméretű, talán Claudius császárt ábrázoló szobornak. A feliraton C.Caristianus Fronto Cairianus Iullus fűpap, ismételten újraválasztott városvezető (duumvir) római

(valószínűleg már veterán) katonatiszt egy sajátmaga és gyermekei nevében meg nem nevezett pogány isten(ek)nek tett fogadalmáról számol be, amelynek feltétele – Claudius császárnak a britanniai háborúból való szerencsés és győzelmes visszatérése – teljesült. A szobron kívül C.Caristianus áldozatokat ajánlott fel, ifjúsági versenyeket és (vadállatokkal) egy nagy állatviadalt rendezett. A felirat ismertetői sok mindent feltártak a város és környéke etnikai, vallási, társadalmi viszonyairól. Maga a város Kr.e.25 óta veterán római katonák egyik lakóvárosa volt, 2 pogány templommal (egyikük istene Augustus császár). A jelen cikk megállapítja, hogy amikor néhány évvel az említett szobor-állítás és ünnepek után – valószínűleg 45 és 48 között – Pál és Barnabás a városba érkezett (Csel 13,14-52), nagy volt az etnikai sokféleség, és élénk a pogány vallásosság. »A város első emberei« között, akik mereven őrizték a kialakított pogány szokásokat és saját pozíciójukat, tehát a két apostol kiűzői között (ld.Csel 13,50; v.ö. 2 Tim 3,11 is) vezető szerepe lehetett magának C.Caristianusnak. – Ph.Guillaume arra hívja fel a figyelmet, hogy az utóbbi időben többen értelmezik úgy *Jónás könyvének befejező mondatait*, hogy Isten végül mégsem kegyelmez meg Ninivének, amint ezt a könyv olvasói már tudhatták is. Számos bibliai példán mutatja be, hogy emberi tudáunk számára titok marad, hogyan alakítja sorsunkat Isten igazságossága és irgalma. Jeroboám király bűnei ellenére (2 Kir 14,23-29) Szamaria még Jeruzsálem pusztulása után is fennmaradt. A Jeruzsálemre kiszabott büntetést Isten a példásan jó Jozija király kérése ellenére is csupán későbbre halasztja, de végrehajtja (2 Kir 22,15-20).

Kiállítás – A Home Galériában (Bp. II. ker., Csévi út 78.sz.) augusztus 29-én megnyílt a "Biblia világa" c. kiállítás, amelyen 20. századi művészek, többek között *Bortnyik Sándor*, *Csernus Tibor*, *Molnár C. Pál*, *Deim Pál* bibliai tárgyú művei láthatók. A tárlat október 14-ig látogatható.

OLVASÓINK KÉRDEZIK

A kérdésekre Gyürki László kanonok, teológiai tanár, plébános válaszol.

KÉRDÉS: A János-evangéliumban több helyen azt olvassuk: »hisznek az Ő (Jézus) nevében« (1,12; 2,23; 3,18). Mit jelent ez a szokatlan kifejezés?

Válasz: Tudnunk kell, hogy a „név” a Biblia embere számára többet jelentett, mint ma. Jelentette az embernek a világegyetemben betöltött szerepét. Isten megnevezi a teremtményeket, Ádám nevet ad az állatoknak. A születéskor adott név rendszerint annak tevékenységét vagy sorsát fejezi ki, aki azt viseli. Minthogy a név maga a személy, a névre hatni annyit tesz, mint a létezőt hatalmába keríteni. Isten azért nyilatkoztatta ki Nevét, hogy őt egyedül ezen az igazi néven imádják. Isten annyira azonosul Nevével, hogy amikor arról beszél, saját magát jelöli meg. Jézus azt kéri az Atyától, hogy dicsőítse meg nevét (Jn 12,28), tanítványait pedig arra szólítja fel, hogy azt kérjék: szentelje meg ezt a nevet. A keresztényeknek az a feladatuk, hogy dicsérjék Isten nevét, és viselkedésükkel ne adjanak okot arra, hogy ezt a nevet káromolják. A tanítványok, segítségül hívva Jézus nevét, betegeket gyógyítanak ördögöt űznek ki. Jézus tehát úgy jelenik meg, mint amilyenek a neve jelzi: ő az, aki üdvözít, visszaadja az egészséget, de mindenekelőtt örök üdvösséget szerez azoknak, akik hisznek benne. A Mennyei Atya, amikor feltámasztotta Jézust és jobbjára ültette, maga adott neki olyan nevet, amely minden név fölött van (Fil 2,9;Ef 1,20), amely nem különbözik Isten nevéől, amely részesedik az ő misztériumából.

Az első keresztények Jézusra alkalmazták a judaizmus ezen legjellemzőbb Istent megjelelő szavát, a Nevet. Boldogok voltak „mert méltók lettek arra, hogy a Névért gyalázatot szenvedjenek” (Csel 5,41). Szent János evangéliumában a keresztény hit tárgya nem annyira az Úr, mint inkább a Fiú neve: hogy életünk legyen, hinni kell Isten egyszülött Fiának nevében (Jn 3,17; 1,12; 2,23; stb.), azaz Jézus személyéhez tartozni, elismerve, hogy ő az Isten Fia, hogy „Isten

Fia” az a név, amely igazi lényét kifejezi. A keresztyények feladata: Krisztus nevét ismertté tenni, továbbá szenvedni is kell ezért a névért.

KÉRDÉS: Több helyen azt írják az evangéliumok, hogy Jézusból erő áradt ki (pl. Lk 6,19), sőt az fizikailag is érezhető volt (pl. Mk 5,30; Lk 8,46). Ezekhez hasonló, de kevésbé érthető Lk 5,17: az Úr ereje éppen vele volt (mintha nem mindig lett volna vele). Hogy értsük ezeket?

Válasz: Szóljunk arról, hogy mit jelent a csoda a Bibliában. A Biblia mindenütt elismeri Isten kezét, aki kinyilvánítja övéinek hatalmát és szeretetét. Ugyanakkor nem ismeri a modern megkülönböztetést a „gondviselészerű” tettek, a „rendkívüli módon” művelt isteni tevékenységek között. A Biblia a hívő tekintetét a tények vallási jelentésére irányítja. Szent Ágoston a hit szemével felismeri az isteni szeretet és hatalom jelét a vetés növekedésében csakúgy, mint a kenyérszaporításban. Csak annyiban különbözteti meg őket, amennyiben a jótétemények élvezői megszokottnak veszik, avagy meglepődnek a jelek láttán. Ezért a csodák nemcsak csodálkozást keltenek, hanem kiváltják és megerősítik a hitet, valamint a vele összefüggő bizalmat és hálaadást.

A száműzetés utáni zsidóság olyan csodatetteket várt, amelyek megerősítik az új kivonulás nagyszerűségét. Jézus betölti ezt a várákozást, de nem váltja valóra a szenzációra éhes és bosszút kívánó zsidók óhaját. Jézus csodái által kinyilvánítja, hogy a próféták által meghirdetett messiási Ország az ő személyében elérkezett. Önmagára és az általa megtestesített Ország örömhírére irányítja a figyelmet. Jézus a csodák által mindig küldetéséről és méltóságáról tesz tanúbizonyságot. Ezek a csodák jelek, amint szent János mondja, s ezeket nem szabad elszigetelnünk Jézus Szavától, üzenetétől, mert ez fölülte áll a csodáknak, ez az első és egyedül szükséges jel. A csoda így kapcsolatban van Jézus tanításával és megváltó működésével. Azt bizonyítja, hogy Jézusnak isteni küldetése van, több mint az írástudók, s ezt a többletet csodáival mutatta ki.

A csodák nem kívülről adják bizonyítékukat, hanem kezdik megvalósítani azt, amit jelölnek, vagyis a messiási üdvösség zálogát adják. Ezért nevezik a szinoptikusok ezeket a csodákat erőknak

(hatalom, „dünameisz”). Jézus általuk visszaszorítja a betegséget, a halált, amelyeknek közeli oka a bűnben van.

Jézus csodáinak a megtérést, a hitet kell szülniök. A jelek rendszerint azt eredményezik, hogy az emberek elismerik, hogy Jézus az Isten küldöttje. Akik azonban lelkileg érzéketlenek, nincs meg bennük a csodát megelőző hit, azokkal szemben Jézus szinte tehetetlen.

Nagyon fontos, hogy a csodaelbeszéléseket nem szabad kiragadni összefüggésükből, mert akkor esetleg elvész a lényeges mondanivaló, s az értelmezésben legfőljebb arról vitatkozunk, hogy valódi isteni erő szerepelt-e a csodában vagy ismeretlen természeti hatások játszottak közre.

Azt is tudnunk kell, hogy az evangélisták úgy beszélnek a csodákról mint koruk gyermekei. Mi az ő beszámolójukat kapjuk a gyógyításokról, s ezek a beszámolók egyúttal a feltámadt Krisztusba vetett hit kifejezései, aki „minden erő és hatalom” fölött győzedelmeskedett. Nincs az a baj, bűn, betegség és ártalom, amiből Jézus nem ragadhat ki, és nem biztosíthatná számunkra az örök életet.

Jézusnak valóban hatalma van, s minden erő, minden kegyelem belőle árad ki, és ő nem varázsigékkel és tettekkel gyógyít, hanem istenfiúi hatalmával. Az evangélistákat nem az érdekelte, hogy Jézus áttörte a természet törvényeit, hanem az, hogy őbenne itt van az élet szerzője. Jelenléte, közelsége Isten áldását közvetíti, s ajándékait ingyen osztogatja.

KÉRDÉS: Jézus az utolsó vacsorán azt mondja tanítványainak: »Már nem mondalak benneteket szolgálóknak...« (Jn 15,15). Hogy értsük ezt? Nehéz elképzelni, hogy Jézus addig »szolgálóknak« nevezte volna őket.

Válasz: A Bibliában az „Isten szolgája” név is megtisztelő cím. Jahve azt nevezi „szolgájának”, akit arra hív meg, hogy szándékainak megvalósításában vele együttműködjék. Ez a cím olyan embereket jelöl, akiknek küldetése a választott néphez szól (Mózes, Dávid, Ábrahám, a próféták). Az igazi Szolga az emberek megváltója, Isten Egyszülött Fia.

Az utolsó vacsorán Jézus tanítványait barátainak nevezi. A lábmosást követő szavaiban Jézus leszögezte, hogy a tanítványok őt, a Mestert szolgálk módjára uruknak tartják és vallják, ő pedig már a szeretet alapján merőben új kapcsolatáról, barátságról beszél. Mivel tanítványai „társai” voltak, akik osztoztak életmódjában, ezért kijelenti, hogy barátainak nevezi őket. A közlés Jézus részéről teljes, mindent, amit az Atyától hall, kinyilvánítja szeretteinek, s azok hittel elfogadják. Mivel megosztották vele megpróbáltatásait, és készek szembenézni a szenvedés sötétségével, ezért Jézus is megosztja velük Atya titkait, amint ez barátok között szokás.

Ezért már nem szolgának és tanítványnak, hanem „szeretteinek”, „barátainak” nevezi a maradék tizenegyet, mert azt a szeretetközösséget, amely az Atyához kapcsolja, rájuk is kiterjesztette.

INNEN-ONNAN

A **Bulletin Dei Verbum** 1/2006. számában Anna Fumagalli különböző kultúrákból való személyek közös bibliaolvasásáról ír. A bibliai szerző szándéka (a Dei Verbum 12. pontja alapján) ilyenkor is közös kiindulópont, de a mai üzenet az eltérő kultúrákban más-más (részleges érvényességű olvasat) lesz. A szerző javasolja, hogy először azt kutassuk, mit mond *rólunk* a szöveg, és csak utána azt, hogy mit (milyen irányú változást) tanácsol *nekünk*. Ortodox hagyományra és tudósokra alapozva kifejti, hogy a kultúra alapja és fejlődési iránya is a szeretetben, *a másik személynek való minél teljesebb önatadásban* van. A húsvét titka képezhet igazi alapot a Biblia alapján folytatott kultúrák-közi párbeszédre. Ezt igazolja a vándorlókkal foglalkozó »Scalabriai Misszió« nevű intézmény is, amelynek a szerző munkatársa, és amely kivételes helye az ilyen találkozásoknak.

Isten szava és a kultúra kapcsolatát újszerűen mutatja be Lucien Legrand indiai professzor. Részletesen szól a *bibliafordításról*. Meghatározó a döntés, hogy mely népréteg nyelvét és stílusát választják; néhol a politika is beleszól. Körültekintést kívánnak (részben megértési, részben hangulati-érzelmi tekintetben a Bibliában szereplő

egyes szavak, nevek, szokások, ételek, színek stb. A *közlést* nehezíti a nagyfokú analfabétizmus; nagy szükség van az új eszközökre (rádió, film, CD, TV stb.). A *szentírásmagyarázat* Indiában igen fejlett, felhasználva az ázsiai kultúrák kincseit is. A keresztények *minden-napi tanúságtétele* már sok új fogalmat ismertté tett Indiában (Isten, szent, keresztség, vacsora, agape stb.). Hibás elképzelés azt gondolni, hogy az »inkultúráció« Isten szavának az egyikből a másik kultúrába, mint egy új, hibátlan ruhába való átöltöztetése. Az Ige megtestesülése *prófétai harcot* jelent az elnyomással, kizsákmányolással, rasszizmussal, szexizmussal stb. terhelt világban, amelynek ezt a kultúráját *evangélizálni kell*.

Michel Camdessus nagy tapasztalatú politika- és gazdaság-tudós azt mutatja be, milyen és milyenné lehet *Isten szavának szerepe a mai világban*. A világ sokszorosan tragikus helyzetében vegyük észre a kivételes lehetőségeket: a Biblia mai megértése lehetővé teszi a keresztények közös hitvallását; az Egyház függetlenebb a politikai hatalmaktól, mint bármikor; evangéliumi válasz kínálkozik egyes általánosan felismert problémákra (emberi méltóság és jogok, igazságosság és szolidaritás a legszegényebbekkel, természetvédelem); van sok kedvező körülmény (az Egyház viszonylagos szegénysége és »sebezhetősége« is ilyen) és több biztató új kezdeményezés. Ezután a szerző néhány javaslatot tár elénk. Felismerve a lelkiismereti döntés elsőbbségét, a világgal való *párbeszéd* legyen az evangélizálás fő útja (VI.Pál). Sok hitvalló kell, akik – bátran szembeszegülve az embertelen globalizációval – a világ bátraival egymást segítve keresik és alakítják az emberhez illő életet. Ehhez csatlakozik a Szentírás ismeretében jól képzett világiak által is vezetett, jóakarátú kívülállókcal is közös *bibliaolvasás* és közös gondolkodás. A kishitűség elvetését és a szerző sok helyen szerzett jó tapasztalatait azzal a XVI. Benedek pápa kölni üzenetében ((a 2005.VIII.21-i szentmise homíliájában, Sz.I.)) elhangzott hasonlattal is nyomatékosítja, hogy az Eucharisziában részesülők *együtt* láncreakcióhoz hasonló fordulatot indíthatnak el a világban.

(*Székely István*)

55 éves a Békés-Dalos Újszövetség

Ma egészen természetes, hogy számos modern magyar bibliafordítás között lehet válogatni. Nem volt ez mindig így. Féltem őrzöm azt a Békés-Dalos, vagy más néven Limburgi újszövetségi Szentírást, amelyet gyerekkoromban ministrálásért kaptam, és amelyet édesanyám kézzel hímzett könyvborítója takar. Két fordítójáról kapta nevét, Limburginak pedig azért nevezik, mert a kiadáshoz szükséges egyházhatósági engedélyt a limburgi püspök, Gulielmus Kempf adta meg. Nagy kincs volt a hatvanas években az Újszövetségnek ez a kiadása, amely hivatalosan és nem hivatalosan került be az országba többnyire Bécsből vagy Bécsen keresztül.

Az idén, Szent István király ünnepén volt 55 éve annak, hogy 1951-ben, Rómában 25 ezer példányban megjelent az Újszövetségnek ez a mai magyar nyelvű fordítása. A fordítás történetéről a fordítók így vallanak a Katolikus Szemle korabeli számában: *„Az új Szentírás eredete elválaszthatatlanul összekapcsolódik a hazájától távol, menekült sorban élő magyarság sorsával. 1949-ben, amikor erősebbe ütemben indult meg a nyugatra menekült magyarság kivándorlása, a Rómában élő magyar papok egy megbeszélésén fölmerült a kérdés: mit adjunk búcsúzóul magyar véreinknek kezébe, amikor az olasz kikötőkből útra kelnek messzi világrészek felé? Természetesen keresve sem találhattunk volna önmagában jobbat és célunknak is megfelelőbbet, mint a Szentírást. Kifejezett célunk volt, hogy a hívő magyarságnak, elsősorban a hazájától távol, menekült sorban élő magyarság lelki javát szolgáljuk. Ez a cél volt az egész vállalkozás sugalmazója és mozgatója.”* Az első kiadáshoz írt bevezető a megjelenés dátumául augusztus 20-át jelöli meg, levéltári adatokból azonban ismert, hogy ez csak jelképes dátum volt, mert az első példányokat, a kis kapacitású nyomdagépek miatt, csak 1952 elején vehették kezükbe a magyar menekültek. 1955-ben jelent meg a második, javított kiadás, tízezer példányban. Az 1956-os forradalmat követő menekült hullám és a megnyílt országhatárok adta lehetőség miatt 1957 elejére már ez is elfogyott. Újabb és újabb kiadásokra volt igény.

1963-ig összesen 75 ezer példányt adtak ki, 1964-ben pedig már a negyedik kiadás látott napvilágot.

Az évforduló kapcsán illendő, hogy megemlékezzünk azokról, akiknek köszönhető, hogy amikor Magyarországon erre nem volt lehetőség, elkészítették az örök Városban, Rómában, a világ magyarsága részére, az Újszövetség modern magyar fordítását. A szentírási könyvek többségét görög eredetiből Dalos Patrik Oratoriánus szerzetes fordította le. Békés Gellért bencés (1915-1999) atyának köszönhető a fordítás szép magyar nyelve. Iróffy Zsolt bencés (1927-) fordított le görögből az Apostolok Cselekedetét és Péter apostol két levelét. A fordítás ellenőrzését Olaszországba menekült hat magyar jezsuita atya végezte Borbély István SJ volt tartományfőnök (1903-1987) vezetésével, a Torino melletti Chieriben, ahol akkor a jezsuiták főiskolája működött. A kiadás szervezése, mai szóval mondva menedzselése pedig Mons. Zágón József győri egyházmegyes pap (1909-1975) érdeme volt, aki Rómában a római magyar emigráció vezetője volt. Fáradhatatlanul dolgozott azon, hogy a nagy vállalkozás megvalósuljon. Ő kérte fel a jezsuitákat a fordítás ellenőrzésére, tárgyalt a nyomdákkal, majd pedig szervezte a terjesztést, külföldön és Magyarországra egyaránt. Nem fáradt bele abba se, hogy az újabb és újabb kiadásokhoz anyagi forrásokat találjon, pedig olykor súlyos pénzhiánnyal kellett megküzdenie, pl. amikor 1955-ben a magyar határon nem engedtek be az országba egy nagyobb szállítmányt és abban állt a pénz, ami kellett volna az éppen akkor nyomdából kikerülő újabb kiadásra! A nagyszerű vállalkozást a gondviselés azonban mindig átsegítette és csak a jó Isten a megmondhatója annak, hogy e fordítás létének hányan köszönhetik azt, hogy megismerték az Újszövetséget.

Szentírásvasárnaphoz közeledve hálával emlékezzünk azokra, akiknek bármilyen érdeme volt e fordítás megjelenésében. Az újszövetségi Szentírás pedig, legyen az bármelyik fordítás is, nekünk úton lévőknek, akik a mennyei haza felé tartunk, legyen most is mindig útravalónk!

Róma, 2006. Szent István király ünnepén

Németh László olaszországi magyar főlelkész

TÁRSULATUNK ÉLETÉBŐL

Szent Jeromos emlékünnepén, szeptember 30-án tartjuk Társulatunk **közgyűlését** (ld. a meghívót előző számunkban). Várjuk Tagtársaink részvételét. – Az ügyvezető elnök szept. 5-8-ig a Pozsony melletti Máriavölgyben részt vett **a középeurópai bibliatársulatok vezetőinek szokásos évi értekezletén**. – A **Szatmári Egyházmegyében** 2006-2007 a **Biblia éve**. A fentiekről következő számunkban részletesebben tájékoztatjuk Tagtársainkat és Olvasóinkat.

Tagságunk egy kis csoportja minden második héten pénteken du. 5-6-ig a Bibliaközpontban **imaórát** tart, hogy Isten áldását kiesdje munkánkhoz, és imáiba foglalja minden egyes társulati Tagunk, Jótévőnk és Olvasónk személyes problémáit, gondjait. Kérjük, a távolból is kapcsolódjanak be ebbe a közös imába.

Az **imaórák időpontja** és az elmélkedések témája: 2006. okt. 06.: Róm 10,9-11; okt. 20.: Róm 11,33-36; nov. 3.: Róm 12,2; nov. 17.: Róm 12,4-5; dec. 1.: Róm 15,2-3; dec. 15.: Zsolt 8,2-5; dec. 29.: Zsolt 96,1-3; 2007. jan. 12.: Zsolt 96, 7-9. Az imaóra vezetői szeretettel hívnak és várnak a közös imára (a helyszínen vagy a távolból bekapcsolódva) minden kedves társulati tagot és érdeklődőt!

Az a **támogató együttműködés, amely megnyilvánul Társulatunk Tagjai és füzeteink Olvasói részéről levelek, javaslatok, kritikák, kétkézi segítség, ima, tagdíj, adomány és még sok más formában, igen nagy örömmel tölt el, és ezúton is szeretném mindezt a magam és mindannyiunk nevében ismételten szívből megköszönni!**

Tarjányi Béla

Bibliaórák a Mária Rádióban

Minden héten szerdán 10-11-ig szentírási szöveg olvasása és magyarázata hallható a Mária Rádióban. A műsor telefonos, a műsor ideje alatt a felolvasott résszel kapcsolatban kérdéseket lehet feltenni a 274-09-04 telefonszámon.

Műsorvezető: *Vágvölgyi Éva*, Társulatunk főtítkára.

Szentírások megáldása

Javasolt szertartás Szentírásvasárnapra

Mottó: *A Biblia szent könyv!*

1. Előkészület: Előző vasárnap kihirdetjük, hogy Szentírásvasárnap mindenki hozza el saját Szentírását a templomba. Akinek nincs, azok számára a héten lehetőséget adunk a Plébánián a Szentírás (teljes Biblia vagy Újszövetség) megvásárlására. – Szentírásvasárnapra egy nagy, reprezentáns Bibliát kihelyezünk a templom jól látható helyére (kinyitva, mellette két gyertya ég).

2. A szertartás: Bevonuláskor fejhajtással köszöntjük a Szentírást, és rövid fohászt, imát mondunk, hogy Isten Igéjét megfelelő módon tiszteljük, tanulmányozzuk, és életünk vezérfonalává tesszük.

– A szentmisében a Szentírásról prédikálunk (vö. JerFüz 64, 10-17.).

– Felajánlás előtt az oltár elé állva 5-10 előre kiválasztott hívótól átvesszük a Bibliát és az oltárra helyezzük.

– A Szentmise utolsó könyörgése után imát mondunk a Szentírások fölött, megáldjuk azokat (szenteltvíz), majd a templomban a padsorok között végigmenve szenteltvízzel meghintjük a hívek Bibliáit.

– Ezután az oltár elé lépve visszaadjuk az oltárra helyezett Bibliákat (buzdító szavak kíséretében).

– *Hirdetés:* A szentmise után aki kéri, annak beírjuk a Szentírásába, hogy ki, mikor áldotta meg azt (vagy mindenkinek egy szentképet adunk át, amelynek hátuljára előre felírtuk ezt).

– Végső könyörgés, áldás, tiszteletadás a kihelyezett Szentírás előtt, kivonulás.

3. Imák a szertartáshoz: *Oltárra helyezés, felajánlás előtt* – Testvérek, most az oltárra helyezzük és felajánljuk Istennek Bibliánkat, amely Isten szavát tartalmazza, és jelképezi elkötelezettségünket, hogy Isten igéjének készséges és hűséges befogadói legyünk, egységben Istennel, az ő Egyházával, és közösségben testvéreinkkel. Krisztus szavaira emlékezünk: „Amint az Atya küldött engem, úgy küldelek én is titeket.” (Jn 20,21)

A hívek egyenként átadják Bibliájukat a misézőnek; a pap az oltárra helyezi őket.

Befejezés (áldozás, könyörgés után): Az Úr legyen veletek! – *És a te lelkeddel!* „Minden Írás, amit az Isten sugalmazott, jól használható a tanításra.” (Zsid 4,12) *Könyörögjünk*. Uram, hálát adunk neked az Írásban nekünk adott igédért. Add, hogy általa jobbak legyünk és előre haladjunk. Add, hogy minél készségesebbek legyünk tetteid véghezvitelére. – *Amen*.

„Isten szava eleven, átható, és minden kétélű kardnál élesebb.” (Zsid 4,12) *Könyörögjünk*. Mindenható Isten, tedd ki életünket igéd kétélű kardjának. Hasd át vele önámításunkat és megelégedettségünket. Tárd fel előttünk mindazt, amit bennünk változtatni akarsz. – *Amen*.

„Hát nem lángolt a szívünk, amikor beszélt az úton, és kifejtette az Írásokat?” (Lk 24,32) *Könyörögjünk*. Urunk, Jézus Krisztus, a Szentírás olvasása és az Eucharisztia ünneplése által nyilatkoztasd ki magad ezeknek a hűséges híveidnek. Add, hogy téged mindig személyesebben megismerjenek, és másokkal is megoszthassák az örömhírt, hogy te élsz. Áldd meg ezeket a bibliákat, amelyeket most átvesznek, hogy ez számukra alapvető imakönyv és az élet könyve legyen. – *Amen*.

A pap szenteltvízzel meghinti a bibliákat, majd egyenként kiosztja azokat. A hívek egyenként átveszik a Bibliájukat és megcsókolják azt.

Befejező könyörgés: Könyörögjünk mindnyájatokért, és kérjük az Atyát, hogy áldjon meg titeket és családotokat. Tegyen benneteket hűségessé elkötelezettségetek megtartásában. Adja meg nektek, hogy a Szentírás számotokra az Élet Könyve legyen.

Rövid csönd – Könyörögjünk. Urunk és Istenünk, minden jószág és világoosság forrása, te saját Fiadat, az élet Igéjét küldted el nekünk, hogy irántunk való végtelen szeretetedet kinyilvánítsa. Áldd meg testvéreinket, akik felismerték szavadban a világoosságot és lelkük táplálékát. Add nekik kegyelmedet, hogy amint szavadon állandóan elmélkednek, növekedjenek bölcsességben és szentségben, és apostoli munkájuk jutalmaként egyszer majd részesei legyenek örök áldásodnak. Hála és dicsőség legyen neked mindörökké! Ezt kérjük tőled a mi Urunk Jézus Krisztus által. – *Amen*. – A szentmise áldása

SZERETETTEL AJÁNLJUK KIADVÁNYAINKAT:

Ó- és ÚJSZÖVETSÉGI SZENTÍRÁS (Káldi-Neovulgáta). Ára 2800,-

ÚJSZÖVETSÉG és ZSOLTÁROK (Káldi-Neovulgáta). Ára: 1400 Ft.

Plébániák, hitoktatók, egyházi közösségek a Bibliaközpontban
30% ill. 25 % kedvezménnyel hozzájuthatnak:

Szentírás: 1920 Ft, Újszövetség és Zsoltárok: 1050 Ft.

JEROMOS BIBLIAKOMMENTÁR

1. kötet: *Az Ószövetség könyveinek magyarázata*

2. kötet: *Az Újszövetség könyveinek magyarázata*

3. kötet: *Biblikus tanulmányok*

A kötetek ára: 8.000 – 7.000 – 7.000 Ft

A három kötetes mű ára: 22.000 Ft

Vágvölgyi Éva, **FÉNYBŐL ÉS SZERETETBŐL**. Ára: 1480 Ft.

Ternyák Csaba: **Az imádkozó Jézus**. Ára: 980 Ft.

BIBLIKUS ÍRÁSOK sorozatunkból:

Szentírásmagyarázat az Egyházban, BIR 1. Ára: 480 Ft.

Mócsy Imre S.J., **Mi a Biblia?** BIR 2. Ára: 420 Ft.

Tarjányi Béla, **Biblikus teológia** – Tanulmányok, BIR 3. Ára: 560 Ft.

Egyéb:

Cigány-Magyar Újszövetség. Ára 2600 Ft.

Székely János: **Az Újszövetség teológiája**. Ára: 1960 Ft.

Kocsis Imre, **„Isten elküldte Fiának Lelkét...”** Ára: 840 Ft.

Vágvölgyi Éva, **AZ ARANYVIRÁG** – Mesék kicsiknek és
nagyoknak (3. kiadás). Ára: 540 Ft.

A. Hecht, **KÖZÖS UTUNK A BIBLIÁHOZ** (2. k.). Ára: 480 Ft.

Isten Szava

*Egy példány ára 200 Ft,
az évi négy szám 800 Ft (+ postaköltség)*

Szentírásvasárnap

(Vágvölgyi Éva rajza)

örökre megmarad
